

DRAUGAS

LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWS

ANTRADIENIS – TUESDAY, SPALIO – OCTOBER 4, 2011 • Vol. CII Nr. 123

Kaina 75 c.

NEWSPAPER - DO NOT DELAY - Date Mailed 10-03-11

PERIODICALS

ŠIAME NUMERYJE:

Lietuvių įsteigtos parapijos šimtmečio pobūvis – 4 psl.

- Stribų šmėkla sklando Dzūkijoje – 2
- Amerikoje mirties bausmė dar vykdoma – 3
- Iškilės naujo vyskupo garbei – 5
- Lietuvoje pagerbtos žydų genocido aukos – 5
- Bažnyčios, skulptūros ir bitės – 6
- Metai apie vaisius – 8
- Be palapinės – į Harry Potter parką – 8
- Gala koncertas kuklesnis, tačiau Muti spindėjo – 10
- Metai be ištikimos parapijos bitelės – 11

Valiutų santykis
1 USD — 2.59 LT
1 EUR — 3.45 LT

Lietuva ir Prancūzija sutarė gerinti bendradarbiavimą

Vilnius (ELTA) – Būtinybė peržiūrėti Europos suėmimo dokumento veikimo tvarką, vieningos ES energetikos rinkos sukūrimas, branduolinių jėgainių sauga, ekonominė padėtis Europoje bei Europos Sąjungos (ES) 2014–2020 metų finansinės galimybės – tokie klausimai aptarti prezidentės Dalios Grybauskaitės susitikime su Prancūzijos ministru pirmininku Francois Fillon, kuris su darbo vizitu lankėsi Lietuvoje.

Primindama apie Sausio 13-osios byloje nusikaltimais žmogiškumui įtariamo Michail Golovatov paleidimo atvejį, kuris išryškino ES šalių teisinio bendradarbiavimo spragas, prezidentė atkreipė dėmesį į tai, kad Prancūzija, kaip ir Austrija, taiko Europos suėmimo dokumento išlygą. Prancūzijos premjeras teigė, kad supranta Lietuvos rūpestį ir ieškos sprendimų.

Aptardami Europoje susiklosčiusią ekonominę padėtį, Lietuvos vadovė ir Prancūzijos premjeras sutarė, jog tik bendrais ir suderintais veiksmais ES narės pajėgs pagerinti padėtį. Europos augimui ir konkurencingumui užtikrinti, pasak D. Grybauskaitės, taip pat ypač svarbi bendra europinė energetikos politika. Energetikos projektų įgyvendinimas pa-

Lietuvos Respublikos prezidentė Dalia Grybauskaitė priėmė Prancūzijos Respublikos ministrą pirmininką Francois Fillon. ELTA nuotr.

dėtų sumažinti elektros ir dujų kainas vartotojams ir skatintų ūkio atsigavimą.

Lietuvoje viešėjęs Prancūzijos premjeras F. Fillon sako, kad Prancūzija yra išsipareigojusi paremti Lietuvą uždarant Ignalinos atominę elektrinę (AE), tačiau tiksliai neatsako, ar parems Lietuvos siekį gauti 870 mln. eurų jėgainės uždarymui. Lietuvos ministras pirmininkas Andrius Kubilius sako konkrečiau patikinimo,

kad Prancūzija rems Lietuvą, neišgirdęs, o derybos dėl uždarymui reikalingų lėšų tęsis. Ignalinos AE uždarymui Lietuva žada prašyti ES skirti dar 870 mln. eurų. ES Lietuvai gali skirti tik apie 300–400 mln. eurų.

Prancūzija su Lietuva norėtų stiprinti karinį bendradarbiavimą bei prisidėti prie kitų energetikos šaltinių ieškojimo, pareiškė Prancūzijos ministras pirmininkas.

Paskirtos mokslo premijos užsienio lietuviams

Vilnius (ELTA) – Už tarptautinio lygio mokslo pasiekimus ir bendradarbiavimą su Lietuva šiemet bus apdovanoti trys užsienio lietuviai – JAV gyvenantys edukologas Vytautas J. Černius, radiotechnikos inžinierius Arvydas Kliorė ir istorikas Saulius A. Sužiedėlis. Premijomis siekiama paskatinti užsienyje dirbančius lietuvių mokslininkus būti Lietuvos mokslo ambasadoriais ir su iškiliais lietuvių kilmės mokslininkais supažindinti Lietuvos visuomenę.

Edukologas, psichologas V. J. Černius, Temple University profesorius emeritas, bus apdovanotas už indėlį plėtojant pedagoginę psichologiją ir mokslo pasiekimų sklaidą Lietuvoje.

California University of Technology tyrėjas, radiotechnikos inžinierius dr. A. Kliorė premijos nusipelnė už pasiekimus kosminės erdvės tyrimų srityje ir bendradarbiavimą su Lietuvos mokslininkais.

Istorikas, genocido tyrėjas, Millersville University profesorius eme-

ritas S. A. Sužiedėlis įvertintas už mokslo pasiekimų ir patirties sklaidą.

Švietimo ir mokslo ministerija iškiliausiams užsienyje gyvenantiems lietuviams mokslo premijas skiria jau penktus metus. Iki šiol premijas yra gavę penkiolika mokslininkų. Mokslo premijos dydis – 13,000 litų. Jos bus iškilmingai teikiamos lapkritį. Premijų laureatai savo pasiekimus visuomenei pristatys skaitydami viešas paskaitas.

Baltijos vienybės dienoje pristatyta ir Lietuva

New York (URM info) – Lietuvos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas JAV New Jersey valstijos Freehold mieste išikūrusiuose Latvių namuose spalio 1 dieną surengtame Baltijos vienybės dienos minėjime pristatė Lietuvos istoriją, kultūrą, ekonomikos, meno ir sporto pasiekimus.

Renginyje kitoms Baltijos valstybėms atstovavo Latvijos ambasadorius JAV Andrejs Pildegovics ir Estijos generalinis konsulas New York Sten Schwede.

V. Sarapinas pažymėjo, kad esminiai dalykai, vienijantys tris Baltijos

šalis, yra, visų pirma, bendra kova už laisvę ir nepriklausomybę, bendras tikslas tapti lygiaverčiais Vakarų bendruomenės nariais, kuris buvo kartu pasiektas, prisijungus prie NATO ir ES valstybių šeimos. V. Sarapino teigimu, ši vienybė simboliuoja Baltijos šalių jėgą ir parodo, kad jos yra stiprios tada, kai yra kartu ir kai „stovi petys į petį viena už kitą”.

Renginio metu įvyko Džanetos Bublrienės vadovaujamo centrinio New Jersey lietuvių tautinių šokių grupės „Viesulas” pasirodymas.

Lietuvos generalinis konsulas New York Valdemaras Sarapinas. URM nuotr.

DRAUGAS 4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629
TEL.: 773-585-9500 • FAX: 773-585-8284 • WWW.DRAUGAS.ORG

Redakcijos žodis

Sekmadienio rytą su kavos puodeliu įsitaisiusi prieš televizorių išgirdau, kad rugpjūčio 29-oji JAV buvo Nacionalinė kavos gėrimo diena. Kava kava... Kas jos Amerikoje nemėgsta? Tačiau mokslininkai iki šiol nesutaria, ar kavą gerti sveika. Karolinska (Stokholmas, Švedija) instituto mokslininkai pateikė tyrimų, vykdytų nuo 1960 iki 2011 metų, duomenis. Tyrimas atskleidė, kad žmonėms, kurie kavą gerdavo bent du kartus per dieną, buvo 14 proc. mažesnė rizika patirti insultą. Kiti tyrimai parodė, kad geriant kavą padidėja populiarų Amerikoje vaistų – aspirino ir „Tylenol“ – veiksmingumas. Vis dėlto per didelis kavos kiekis kai kuriems žmonėms gali padidinti kraujo spaudimą. Kava yra sudėtingas cheminių medžiagų mišinys, todėl žmogaus organizmui ji gali turėti tiek naudingą, tiek žalingą poveikį ir ja piktnaudžiauti nereiktų. Gerkime kavą į sveikatą ir atsiminkime liaudies išmintį: „Kas per daug, tas nesveika“.

Redaktorė **Laima Apanavičienė**

DRAUGAS

(USPS-161000)

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE NEWSPAPER

Published on Tuesday, Thursday and Saturday except legal Holidays, Jan. 2nd, and Dec. 26th by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Str., Chicago, IL 60629-5532. Tel.: 773-585-9500.

Periodical class postage paid at Chicago, IL and additional mailing offices. Subscription Rates: \$150.00.

Postmaster: Send address changes to

Draugas – 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5532

Mažindami pašto išlaidas, pakvitavimų už prenumeratą nesiunčiame. Prie pavardės ir adreso, siųsdami laikraštį pažymime, iki kada prenumerata galioja.

„Draugo“ prenumerata yra mokama iš anksto.

GARBĖS PRENUMERATA \$250.00

JAV

metams \$150.00 • 1/2 metų \$80.00 • 3 mėn. \$57.00

Pirma klase: kasdien \$340.00 • visos savaitės \$240.00

Kanadoje (USD)

metams \$390.00 • 1/2 metų \$210.00 • 3 mėn. \$110.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$615.00 • 1/2 metų \$315.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$120.00 • 1/2 metų \$66.00

TIK ŠEŠTADIENIO LAIDA:

JAV

metams \$95.00 • 1/2 metų \$70.00

• 3 mėn. \$48.00

Kanadoje (USD)

metams \$150.00 • 1/2 metų \$120.00 • 3 mėn. \$75.00

Užsakant į Lietuvą ir kitas užsienio šalis oro paštu

metams \$220.00 • 1/2 metų \$120.00

Į Lietuvą reguliariu paštu

metams \$70.00

Vyriausioji redaktorė – Dalia Cidzikaitė
dalia.cidzikaitė@gmail.com
Kultūrinio šeštadieninio priedo redaktorė –
Renata Šerelytė
rainbow.vilnius@gmail.com

Moderatorius – kun. Viktoras Rimšelis

• Administracija dirba kasdien, nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija dirba kasdien, nuo 7:00 iki 3:00, šeštadieniais nedirba.

• Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos atsiunčiamos gavus prašymą, ką nors skelbti.

• Redakcija straipsnius taisy savo nuožiūra. Nenaudotų straipsnių nesaugoja. Siunčiant prašome pasiūlyti kopiją.

El. paštas:

rastine@draugas.org
skelbimai@draugas.org
administracija@draugas.org

NUOMONĖ • KOMENTARAS

Stribų šmėkla sklendo Dzūkijoje

VYTAUTAS MAČIONIS

1944 m. vasarą sugrižę rusų okupantai nedelsiant paskelbė mobilizaciją. Tai buvo dalis jų plano, kaip greičiau palaužti pavergtų tautų pasipriešinimą. Kitataučius naujokus varė į pirmas fronto linijas, o už jų slinko milijoninė NKVD'istų armija, kuri bėgančius iš Raudonosios armijos šaudydavo. Taip buvo sušaudytas ir mūsų artimiausias kaimynas Juozas Anusevičius, o šeima nesužinojo jo kapo.

Ne visi vyrai pakluso mobilizacijai – nenorėjo savo galvų beprasmiškai guldyti už naujo okupanto interesus, tad jų sutramdymui tuoj pat buvo organizuojami „Istrebitelnyje otriady“ (naikintojų būriai). Sovietai tikėjosi pasipriešinimo vergijai, tad užėmė tik pusę Lietuvos – 1944 m. liepos 24 d. pradėjo organizuoti tuos būrius. Okupantai tikėjosi greitai susitvarkyti su nepaklusniaisiais, tad ir tų būrių lietuvišku pavadinimu nepasirūpino. Žmonės juos pradėjo vadinti istrebiteliais, sribiteliais, sribokais, sribais, skriabais. Didžiąją jų daugumą sudarė bedvasiai kaimo tamsuoliai. Kriminaliniai nusikaltėliai ir buvę uždraustos komunistų partijos nariai tarp jų buvo ypač vertinami, nes jie neapkentė buvusios valdžios. Aktyvesni iš jų būdavo apiforminami „mokesčių inspektoriais“ ar kitokiais tarnautojais ir gaudavo algą, o likusiems – šautuvą į rankas, neribotos teisės, kiek prisiplėši – tiek tavo. Jų žygdarbius liaudis įamžino dainose:

*Ukmergės stribukai
Nieką neišmano,
Degtukų dėžutę
Ieško partizano.*

*Laikrodukas eina
tiku, tiku, tiku,
Jis labai patiko
Durnam bolševikui.*

*...Jūs geriat brolių kraują,
Lietuvių nekaltų.
Prisigrobėt jūs turtų
iš ūkių išvežtų...*

Bijodami partizanų, savo šeimas

jie susivežė į miestelius. Iš pradžių labai vargingai gyveno – viename būste (name) po kelias šeimas. Prisime nu vaizdą, matytą per progimnazijos langą: kitapus gatvės saulės atokaitoje, ant laiptų, sėdi dvi moterys ir viena kitai utėliauja galvas. Žmonės, turėję geresnius namus, buvo tremiami į Sibirą. Iš Daugų miestelio buvo ištremtos Balkų, Petružių, Smolenskų ir kitos šeimos. Tremiama Balkutė, užbėgusi į kambarį, į grindis daužė lėkštes. Tą stebėjęs rusų kareivis verkė. Ištremtų kaimiečių geresnius namus ardė ir statėsi miesteliuose.

Tik 1945 m. spalį buvo sugalvotas pavadinimas „liaudies gynėjai“. Bet daugumai Lietuvos gyventojų jie ir liko sribais, o algas jiems pradėjo mokėti net 1947 metais. Šiuo metu tų miestelių dalis gyventojų – buvusių stribų palikuonys.

* * *

Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC), vykdydamas „Atminimo ženklų, simbolių ir paminklų genocido aukoms ir asmenims, represuotiems už pasipriešinimą okupaciniams režimams, testinę 2003–2008 m. programą“, yra numatęs paminklais įamžinti visus buvusius 9-ias partizanų apygardas. 8-ioms apygardoms paminklai pastatyti. Liko neįamžinta tik buvusi pati kovingiausia Lietuvoje Dainavos apygarda. Buvo numatyta paminklą statyti Simne, kur netoliese, Kalniškės miške, vyko pats didžiausias partizanų mūšis su okupacine kariuomene. Simno miestelio bendruomenė nesutiko. Jie pasistatė gražų, prasmingą paminklą „Laukianti motina“. Jame pavaizduota moteris, pridėjusi delną prie kaktos, žiūrinti į kelią, laukianti sugrižtančio sūnaus. Tai stribų motinos pavakariais laukdavo, ar grįš iš kaimo sūnus, ar prisiplėšęs

LAIŠKAI

KUR LINK JUDA
JUDĖJIMAS LPI?

Turime naują judėjimą – „Judėjimas Lietuvos pilietybei išsaugoti“, pasiskyrusį atstovauti visiems lietuviams ir apeliuojantį į vienybę, kurią supranta kaip besąlygišką pritarimą jo atstovų mintims. Bet kokia kita nuomonė yra „trinama“ arčiau negu sovietiniais laikais. Štai keletas šio Judėjimo atstovų pasisakymų: „Trink lauk (...) su neišmanėliais, net nėra ko diskutuoti“; „Neklausk, kai matai, kad ne į temą – trink“; „visi įrašai, žinutės, pasisakymai turi būti nedelsiant pašalinti“. Ir niekas negali pasakyti, kad, kaip toje Anderseno pasakoje, kad karalius – nuogas.

O karalius nuogas, nes Judėjimas juda klaidinga kryptimi: reikalaujama dvigubos pilietybės, bet beldžiama ne į tas duris. Jau girdėti pasiūlymų rengti solidarumo piketus prie Lietuvos Respublikos ambasadų, LR Seimo, boikotuoti renginius, ren-

giamus LR ambasadose, net protestuoti užsiklijavus burnas lipnia juosta.

Įdomu, ar bent vienas iš atstovų yra perskaitęs LR Konstituciją? Pacituosiu keletą jos straipsnių (ne eilės tvarka):

– I skirsnis 12 straipsnis: Išskyrus įstatymo numatytus atskirus atvejus, niekas negali būti kartu Lietuvos Respublikos ir kitos valstybės pilietis.

– XIV skirsnis 148 straipsnis: Tik referendumu gali būti keičiamos pirmojo skirsnio „Lietuvos valstybė“ bei keturioliktojo skirsnio „Konstitucijos keitimas“ nuostatos.

– I skirsnis 9 straipsnis: Referendumas taip pat skelbiamas, jeigu jo reikalauja ne mažiau kaip 300,000 piliečių, turinčių rinkimų teisę.

Tad galite mitinguoti, boikotuoti, klijuotis burnas, verstis per galvą, kalbėti apie mažą namelį, kiemelį, kuriame bėgiota ir pan., nei Seimas, nei prezidentė, nei ambasados padėti

ką nors parneš.

Partizanų motinos, norėdamos pamatyti savo brangų sūnų, nežiūrėdavo į kelią, o eidavo pas gimines ir ten, neužmigdamos naktį, laukdavo, kol išgirs beldimą į langą. Iš vergijos grįžtančių sūnų taip pat jos nelaukdavo, žiūrėdamos į kelią, nes dažniausiai jos pačios buvo ištremtos ir nežinojo, po kiek metų sūnų pamatys.

Alytaus Miesto sode buvo pastatyta skulptūra, vaizduojanti motiną tremtinę, ant rankų laikantią mažą karstelį su nuo bado ir šalčio mirusiu kūdikiu. Nežinomi vandalai ją sudaužė!

Po Simno buvo nutarta statyti paminklą Dainavos apygardai Daugose, Turgaus (Komjaunimo) aikštėje, kur, šalia išvietės, buvo niekinami žuvusių partizanų kūnai. Sovietmetį viduryje aikštės puikavosi akmuo su užrašu: „Čia bus pastatytas paminklas žuvusiems už Tarybų valdžią Lietuvoje“ (koks cinizmas!).

Dabar daugiškiai „kratosi“ paminklo Dainavos apygardai. Aikštę, kur buvo niekinami žuvusieji partizanai, ketinama pavadinti 1918 m. Nepriklausomybės akto signataro Vlado Mirono vardu.

Prieš 70 metų aikštė tarp Šaulių namų ir bažnyčios, kurioje kun. V. Mironas laikydavo šv. Mišias, buvo vadinama Mirono vardu. Viduryje aikštės stovėjo aukštas stiebas, į kurį valstybinių švenčių metu buvo keliamas Trispalvė ir vykdavo švenčių minėjimai. Dabar ta aikštė apšodinta liepomis. Alytaus rajono savivaldybės atsirašinėtojai rašo: „Manome, kad yra netikslinga statyti du paminklus netoli vienas kito, be to, tam reiktų ir papildomų lėšų.“ Jie dar kartą nesuprato, kas įamžinta Daugų kapinėse ir ką reikia įamžinti paminkle Dainavos apygardai. Kapinėse įamžinti vardai žuvusių Daugų seniūnijos partizanų (Dainavos apygarda apėmė kelias dešimtis seniūnijų). Dainavos apygardos paminkle galėtų būti paminėti nebent apygardos vada. O lėšas skirtų valstybė per LGGRTC.

negali. Tik referendumu galima pakeisti LR Konstitucijos 12 straipsnį ir taip išspręsti dvigubos pilietybės klausimą. Todėl Judėjimo tikslas turėtų būti ne užsiiminėti beprasmiška veikla, o organizuoti referendumą, t. y. pradžia surinkti bent 300,000 balsų. Visa kita veikla reikalinga tik save parodyti ir visuomeninei veiklai imituoti.

Ar Lietuvos žmonės per referendumą pritarė dvigubai pilietybei ir ar apskritai dviguba pilietybė reikalinga, tai jau kita diskusijų tema.

Pranas Nagys
Waukegan, IL

ATITAIŠYMAS

„Draugo“ spalio 1 d. numeryje 10 psl. įsivėlė klaida. „Vaikų namelius“ 1963 m. įkūrė Leonas ir Irena Kriaučeliūnai. Atsiprašome už apmaudžią klaidą.

Rugsėjo 22 d. laikraščiuose, ne pirmuosiuose puslapiuose, pastebėjau straipsnį su gana stambia antrašte, skelbiantį, kad Aukščiausiam JAV Teismui atmetus apeliacijos prašymą, George valstija įvykdė mirties bausmę 42 metų amžiaus juodosios rasės piliečiui Troy Davis. Jis buvo kaltinamas 1989 m. „Burger King“ restorane, Savannah, GA, nužudęs tuo metu pareigų neįsijusį baltaodį policininką Mark MacPhail.

Jo byla tęsėsi per dvidešimt metų, ir visame pasaulyje buvo sukėlusį didelį susidomėjimą, greičiausiai todėl, kad buvo įtariama, jog Amerikoje, ir ypač jos pietinėse valstijose, juodosios rasės žmogus negali tikėtis bešališko ir teisingo sprendimo. Egzekucija įvyko kalėjime, kurio kieme buvo susirinkę keli šimtai protestuotojų.

Idomu, kad to paties laikraščio, tame pačiame puslapyje, matėsi ir kitas daug mažesnėmis raidėmis straipsnis, kuriame buvo minima tą pačią dieną įvykdyta kita egzekucija Texas valstijoje. Ten buvo trumpai paminėta, kad baltosios rasės piliečiui Lawrence R. Brewer buvo įvykdyta mirties bausmė už 1998 m. juodaodžio James Byrd Jr. nužudymą.

Perskaičiau abi žinutes ir pagalvojau sau: „Amerikoje Aukščiausias Teismas vis dar negali galutinai apsispręsti, ar mirties bausmė yra leidžiama JAV Konstitucijas, ar ne. Antara, įtarimas – Amerikoje rasinė diskriminacija – tikra ar įsivaizduojama – yra vis dar jaučiama, ir būti apkaltintu rasistu yra vis dar prisibijoma.

Abu minėti nusikaltėliai kalėjimuose (nors ir mirtininkų celėse) ir teismuose, praleido daug metų. Man čia kaip aidas prisiminė garsi žmog-

Amerikoje mirties bausmė dar vykdoma

ALEKSAS VITKUS

žudžio Richard Specht byla. Jis 1966 m. įsiveržė į vieną Čikagos galestinųjų seserų mokyklos bendrą, kur per naktį jas terorizavo, prievartavo ir vieną po kitos nužudė aštuonias studentes. Policija jį pagavo be rods jau kitą dieną, bet teismai tęsėsi šešerius metus, kol 1972 m. jis buvo pripažintas kaltu ir nuteistas mirties bausme. Tais pačiais metais Aukščiausiasis JAV Teismas paskelbė mirties bausmę kaip prieštaraujančią Konstitucijai. Specht bausmė tada buvo pakeista į kalėjimą iki gyvos galvos. Specht mirė kalėjime 1991 m., kai jo aukos jau 25 metus gulėjo po žeme. Man tada kilo klausimas, ar Specht užsitarnavo 25 metus aprūpinto, mokesčių mokėtojų apmokėto, palyginti neblogo gyvenimo kalėjime?

1976 m. Aukščiausiasis Teismas vėl leido vykdyti mirties bausmę. Ji buvo pritaikyta amerikiečiui teroristui Timothy McVeigh, kuris 1995 m. susprogdino vieną valdišką Oklahoma City, OK, pastatą, kuriame žuvo 168 visai nekalti žmonės. Bet ir jam mirties bausmė buvo įvykdyta tik po ilgų šešerių metų. Ar taip būdavo ir praeityje?

Istorijos šaltiniai rodo, kad pirmoji mirties bausmė dabartinėje JAV teritorijoje, tuomet dar anglų valdomoje, buvo įvykdyta 1607 m., kai buvo sušaudytas kapitonas George Kendall, anglų apkaltintas šnipinėjimu Is-

panijos naudai. 1622 m. mirties bausme už vagystę buvo nubaustas kolonistas Daniel Frank. Jų buvo ir daugiau.

Susikūrus Jungtinėms Amerikos Valstijoms mirties bausmės pritaikymas buvo paliktas atskirų valstijų teismams, federalinė valdžia į tai įsikišo tik XX amžiuje, prasidėjus nesutarimams dėl sprendimo, ar mirties bausmė nepažeidžia Konstitucijos 8-osios pataisos, neleidžiančios „žiaurios ir neįprastos“ bausmės.

Gana dažnos egzekucijos vyko daug metų, bet oficiali statistika pradėta vesti tik nuo 1930 m., kuomet kasmet būdavo įvykdoma 100–200 egzekucijų. Sentimentas prieš mirties bausmę pamažu augo, kol 7-jame dešimtmetyje egzekucijų skaičius nukrito iki beveik nulio, nors tik 13 valstijų buvo visai uždraudusios mirties bausmės vykdymą. Per tą laikotarpį (1930–1967) buvo įvykdytos 3,859 egzekucijos, daugiausia vyrams, ir tik 32 – moterims. Pagal rasę, 54 proc. buvo baltieji, ir 45 proc. – juodaodžiai. Baltieji daugiausia buvo baudžiami dėl žmogžudysčių, juodieji – už prievartavimą.

Baigiantis 7-am dešimtmečiui, pamažu išgalėjo neoficialus mirties bausmės vykdymo moratoriumas, ir bausmės vykdymai tapo gana reti, kol po keliolikos metų egzekucijų skaičius vėl pradėjo augti. Tuo tarpu Aukščiausiasis JAV Teismas priim-

davo vis kitokius, kartais sunkiai suprantamus, nutarimus dėl mirties bausmės įvykdymo, nepažeidžiant Konstitucijos.

Pirmoji mirties bausmė po dešimt metų trukusio „moratoriumo“ buvo įvykdyta 1977 m. Utah valstijoje sušaudant nuteistą žmogžudį Gary Gilmore. Egzekucijų skaičius augo, kol XX amžiaus pabaigoje per metus buvo įvykdoma arti šimto egzekucijų. Paskutiniu laiku, su retomis išimtimis, sentimentas prieš egzekucijas vėl išaugo. Daug kas tvirtina, kad niekas neturi teisės atimti gyvybę žmogui, kad ir žiauriausiam nusikaltėliui. Kiti aiškina, kad įvykdytos mirties bausmės neįmanoma atitaisyti, jei neretai netobulame teismo procese yra padaroma klaida. Taip galvojo ir Illinois gubernatorius Pat Quinn, šiemet valstijoje panaikinęs mirties bausmę.

Kaip Amerikoje buvo vykdoma mirties bausmė? Nors pirmos egzekucijos buvo įvykdytos sušaudant, korimas tapo populiariesnis. Ilgainiui pradėta ieškoti humaniškesnio būdo įvykdyti mirties bausmę. 1886 m. New York valstija (iki tol naudojusi korimą) pasirinko elektros kėdę. Ir toliau ieškant humaniškesnio būdo, 1924 m. Nevada valstija pradėjo naudoti nunuodijimą dujomis, o 1977 m. Oklahoma valstija – mirtiną kiekį išvirksčiamų narkotikų. Pastarąjį būdą dabar naudoja beveik visos JAV valstijos, nors jau yra abejojančių ir to būdo beskausmingumu.

Paskutinis viešas mirties bausmės įvykdymas įvyko pakorimu 1936 m. Kentucky valstijoje. Nors visuomenė nerėjo ir toliau žinoti, kaip jos nusikaltėliai bus siunčiami į aną pasaulį, viešas bausmės vykdymas buvo uždraustas.

Šių metų pavasarį Anglijos ir Valijos vyskupų konferencija savo ganytojiškame laiške tikintiesiems priminė apie privalomą pasninkavimą penktadieniais. Vyskupai nusprendė grįžti prie draudimo valgyti mėsą penktadieniais. Tie, kurie mėsos iš viso nevalgo, turėtų nevalgyti kokio kito maisto. Šis vyskupų sprendimas įsigaliojo rugsėjo 16 d. ir taikomas tų kraštų tikintiesiems.

Ta proga JAV leidžiamas katalikų savaitraštis „Our Sunday Visitor“ (OSV) rugsėjo 18 d. numeryje išspausdino ilgesnį straipsnį, kuriame aiškinamos šių nurodymų priežastys. Ar tie nurodymai nevalgyti mėsos penktadieniais turėtų ką nors reikšti JAV katalikų bendruomenei? Šiame apžvalginame rašinyje pateikiama šiek tiek istorijos. Pasninkai istorijoje minimi Didache mokymuose pirmajame šimtmečiuje. Ten buvo kalbama apie pasninkavimą trečiadieniais ir penktadieniais. Laikui bėgant trečiadieniais nebeapsninkaujama, bet susilaikymas nuo mėsos ar paukštienos penktadieniais, prisimenant tą dieną įvykusią Kristaus mirtį ant kryžiaus, liko. Rašinyje cituojamas Rob Corzine, Šv. Rašto žinovas: „Bažnyčia visada suprato, kad kiekviena savaitė yra liturginių metų mikrokosmas. Kiekvienas penktadienis yra tarsi maža Gavėnia, o kiekvienas sekmadienis – tarsi mažosios Velykos. Jie yra neišskiriami.“

Bažnyčios mokymas nesikeitė. Penktadienis buvo pasninko, o sekmadienis – Dievo garbinimo diena. Tačiau keitėsi Bažnyčios požiūris į atgailą bei jos formas. 1966 m. popiežius Paulius VI išleido apaštališką konstituciją apie pasninką ir susilai-

Smaguriavimas vėžiena nėra pasninkas!

ROMUALDAS KRIAUCIŪNAS

kymą. Ten sakoma, kad visi tikintieji privalo atgailauti ir kad pasninkaujama kiekvieną penktadienį, išskyrus šventadienius. Kraštų vyskupų konferencijoms buvo palikta atsakomybė pakeisti mėsos nevalgymą ir pasninkavimą į kitus atgailos būdus – meilės darbus ir pamaldumą. Buvo galvota, kad susivaldymas nuo mėsos yra prasmingas turtingoms šeimoms, tačiau neturtinguose kraštuose mėsos nevalgymas yra kasdienybė. Tad krašto vyskupams buvo palikta nuspręsti, koks susivaldymo būdas yra tinkamiausias jų kraštui. Susilaikymas ir toliau liko būdu tikintiesiems susijungti su kenčiančiu Kristumi.

Taip buvo popiežiaus parašyta, bet gyvenimas ėjo savo keliu. Vietoje susilaikymo nuo mėsos penktadieniais įvairių kraštų vyskupai, tarp jų JAV ir Anglijos, leido tikintiesiems pasirinkti savo susilaikymo būdą. Toks pasirinkimas laikui bėgant tapo pasninko apleidimu, nes buvo tarsi užmiršta pati susivaldymo esmė. Jau minėtas Corzine aiškina, kad daug metų katalikams buvo teigiama, jog mėsos valgymas penktadieniais – mirtina nuodėmė, bet nuo 1966 m. buvo paskelbta, kad taip nebėra. Tikintieji nesuprato, kad nuodėmė buvo ne mėsos valgymas, bet atsiribojimas nuo Bažnyčios mokymo.

1983 m. Bažnyčios kanonas iškilusius neaiškumus bandė išsklaidyti. Buvo priminta, kad Bažnyčios atgailos diena yra kiekvienas metų penktadienis. Mėsos ar kitokio maisto nevalgymas, nustatytas krašto vyskupų, taikomas kiekvienam penktadieniui. Tačiau čia prasidėjo palaida bala, ir daugelis Vakarų pasaulio katalikų penktadienį ėmė laikyti paprasta savaitės diena.

Laikai pamažu keičiasi. 2009 m. Steubenville, OH, vyskupas Daniel Conlon (dabartinis Joliet, IL, vyskupijos valdytojas) išleido laišką, prašantį, kad visi vyskupijos katalikai susilaikytų nuo mėsos valgymo penktadieniais. Po dvejų metų, kaip jau minėjau, Anglijos ir Valijos vyskupai pasekė jo pavyzdžiu. OSV cituoja vyskupą Conlon, teigiantį, kad tokiu priminiu tikintieji yra kviečiami asketizmui, kuris ypač svarbus gyvenantiems materialistinėje visuomenėje. „Tai yra gera sielai ir kūnui“, – teigia vyskupas.

Susilaikymą paliekant kiekvieno asmeniškam sprendimui buvo tarsi prarasta susilaikymo prasmė Atgailinuis mėsos nevalgymą penktadieniais, grįžtama prie aiškumo ir didėjančios galimybės, kad tikintieji paklus.

Lietuvos vyskupų konferencija 2006 m. gruodžio 12 d. išleido nuoro-

das dėl atgailos ir pasninko dienų. Štai keletas ištraukų iš nustatytų normų:

„Kaip ir Visuotinoje Bažnyčioje, Lietuvoje atgailos dienos yra visi metų penktadieniai ir Gavėnios laikas. Nuo mėsiškų valgių turi būti susilaikoma visais metų penktadieniais (išskyrus iškilmės dieną), Pelėnų trečiadienį ir Kūčių dieną. Šis susilaikymo įstatymas saisto visus nuo 14 metų amžiaus.

Pasninko įstatymas leidžia per dieną valgyti socialiai tik kartą. Šio įstatymo privalu laikytis nuo 18 iki 60 metų amžiaus. Susilaikymo nuo mėsiškų valgių (abstinencijos) ir pasninko reikia laikytis Pelėnų dieną ir Kristaus Kančios ir Mirties penktadienį. Kai Kūčios būna sekmdienį, tikintieji, pagal Lietuvos tradiciją, tą dieną kviečiami susilaikyti nuo mėsiško maisto, nors sekmdieniais tokios pareigos ir nėra.“

Dėmesio vertas įstatymo paaškinimas, pridėtas prie išleistų nuordų: „Visiems svarbu gerai suprasti, kad fizinis kūno apmarinimas nėra tikslas, bet yra taip sutvarkytas, kad palaikytų ir sustiprintų dvasinį apmarinimą, kuris yra tikrasis apmarinimas, tai yra ko nors atsisakymas dėl Kristaus.“ Toliau rašoma, kad apmarinimą gali lydėti sąmoningas dalyvavimas sekmdienio Eucharistijos šventime, nuosirdi Atgailos sakramento praktika, kasdieninė malda, Šventojo Rašto skaitymas, artimo meilė, tarpusavio bendravimas, stropus atsidėjimas geriems darbams, santarvė šeimoje ir su kitais žmonėmis. Artimo meilė reikalauja dalį išlaidų skirti vargšams. Pasninko dvasia reikalauja susilaikyti nuo prabangaus maisto. **Nukelta į 9 psl.**

TELKINIAI

Cicero, IL

Lietuvių įsteigtos parapijos šimtmečio pobūvis

EDVARDAS ŠULAITIS

Rugsėjo 17 d. Cicero lietuvių senosios ateivių kartos įsteigta Šv. Antano parapija savo gyvavimo šimtmetį minėjo gana vykusiai surengtu pokyliu „Crystal Sky Banquets“ salėje Lyons, IL, ne per toliausiai nuo Šv. Antano bažnyčios.

Šventėje dalyvavo apie 230 žmonių, kurie sumokėjo po 100 dol. už įėjimą ir galėjo ne tik valgyti ir gerti, bet ir pažiūrėti programą, pasilinksinti.

Kadangi dabar parapija yra trikalbė, be senosios parapijos steigėjų atžalų bei bažnyčios statytojų Amerikos lietuvių, čia pamaldos anglų kalba vyksta ir senajais lietuvių karta. Dauguma parapijiečių – ispanakalbiai, atvykę per paskutiniuosius 12 metų, ir bažnyčioje bei parapijoje turintys svariausią balsą. Dabartinis parapijos klebonas yra Meksikoje gimęs dvasiškis kun. Sergio Solis.

Klebonas pamiršo lietuvius

Sukaktuvių proga buvo išleistas specialus leidinėlis su informacine dalimi bei sveikinimais. Jo pradžioje įdėtas dabartinio parapijos klebono įžanginis žodis anglų ir lietuvių kalbomis. Tenka tik apgailestauti, kad klebonas savo žodyje nė vienu žodžiu neužsiminė apie Šv. Antano parapijos steigėjus lietuvius, kurie prieš 100 metų kūrė parapiją, dėjo didžiulius pinigų pradiniam bažnyčios pastatui (jame veikė ir pradžios mokykla), o vėliau – ir gana gražiai bažnyčiai, kuri pagal dabartinę vertę kainuotų ne vieną milijoną dolerių.

Buvo meninė dalis ir vaisės

Klebonas Sergio Solis angliškai bei ispaniškai kreipėsi į susirinkusiuosius. Nuo pat pradžios grojo žinomas meksikiečių orkestras – plačiai Čikagoje ir jos apylinkėse žinomas „Mariachi“ vardu, kuris susirinkusius linksmino ir vakarienes metu. Čia pasirodė ir meksikiečių šokių grupės.

Tautiečiams, žinoma, įdomiausia buvo stebėti lietuvių tautinių šokių kolektyvo „Suktinis“ pasirodymą, kuris visus tikrai smagiai nuiteikė. Spalvingai apsirengę šokėjai

parodė, kad salėje yra nemažai lietuvių (jų buvo apie 60), negailėjusių plovimų saviškiams.

Pavakarieniavus vėl liejosi kalbos. Iš lietuvių pusės pasisakė adv. Saulius Kuprys, kuris vienintelis anglų kalba pateikė informacinės medžiagos apie lietuvius, steigusius parapiją, žymesnius Cicero gyvenusius tautiečius, neaplenkdamas ir Vatikane aukščiausią poziciją turėjusio JAV dvasiškio Paul Marcinkaus, kuris yra išgelbėjęs popiežių nuo užpuolikų. Kuprys pabrėžė, kad nemažai Šv. Antano parapijos mokyklos mokinių pasirinko kunigų luomą. Kalbėtojas paminėjo lietuvius klebonus, tarp kurių bene svarbiausią vietą užėmė prel. Ignas Albavičius, kuris ilgus metus sumaniai vadovavo parapijai ir buvo mėgstamas naujai į šį kraštą atvykusių lietuvių. Advokato kalba nebuvo ilga, bet gerai paruošta.

Angliškai į susirinkusiuosius kreipėsi ir senųjų lietuvių ateivių kartos atžala Dona Dybala.

Lietuvius gerai nuteikė pobūvio pabaigoje pasirodęs orkestras „Kaukas“, kurio nariai Jūratė ir Rimantas

Renginio organizatorė Birutė Zalatorienė ir Šv. Antano parapijos klebonas Sergio Solis linksname šokio sukūryje.

Grabliauskai savo lietuviškoms dainomis bei šokių melodijomis pradžiuo lietuviškai kalbančius ir su šia parapija bendraujančius tautiečius, nepaisant to, kad pačioje parapijoje lietuviai dabar yra likę kam-

Svečius linksmino tautinių šokių grupės „Suktinis“ šokėjai.

pininkais, ispanakalbiai parapijos veikloje yra aktyvesni.

Sukaktuvinis leidinys

Čia atskirai reikia paminėti ir šiai progai išspausdintą leidinėlį su

do, Jaunimo centro, Lietuvių katalikų spaudos draugijos, Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos, Amerikos Lietuvių Bendruomenės, „Racine Bakery“, „First National Bank“, adv. Aleksander Rimo Domanskio įstaigos bei kitų.

Paminėti ir pokylio komiteto nariai lietuviai: Aldona Zailskaitė, Mėta Gabalienė, Mindaugas Baukus, Marius Prapuolenis, Saulius Kuprys.

Tarp programos komiteto narių neįrašyti: Birutė Zalatorienė, Milda Šatienė, Jolita Kisieliūtė-Narušienė ir dar vienas kitas. Per klaidą leidinyje nebuvo patalpintas Pal. Jurgio Matulaičio misijos Lemont sveikinimas.

Prieš vakarienę invokaciją angliškai ir lietuviškai perskaitė Cicero lietuvių dvasios vadas kun. dr. Kęstutis Trimakas. Pokylyje dalyvavo ir svečias iš Lietuvos, jaunas kunigas Vytautas Kirka (jo giminaitis gyvena Cicero), o taip pat kelios vienuolės iš Lemont. Matėsi svečių ir iš kitų lietuviškų parapijų. Šis renginys paliko gerą išpūdį, buvo linksmas ir smagus.

Paskutinis Šv. Antano šimtmečio minėjimo renginys vyko spalio 1 d. 3 val. p. p. Šv. Antano parapijos bažnyčioje ir salėje. Šv. Mišiose dalyvaus Čikagos kardinolas Frances George bei prelatas Edmundas J. Putrimas iš Kanados. Po Mišių buvo vaisės parapijos salėje.

Šv. Antano parapijos šimtmetį švęsti susirinko gausus būrys svečių.

Jono Kuprio nuotraukos

Marquette Park, CHICAGO

Šv. Mišias atnašavo (iš kairės): administratorius kun. Jaunius Kelpšas, naujasis vyskupas Andrew P. Wypych ir prelatas Jonas Kuzinskas.

Iškilmės naujo vyskupo garbei

Parapijos – dvasinio susikauptimo namai. Jų veikla visada stiprina tautiečių dvasią, kreipdama žvilgsnį aukščiau kasdienybės ir skatindama remtis Dievo gerumu. Jos atliko didžiulį darbą steigiant šalpos, religines ir mokyklinės organizacijas. Ir lietuviškumas parapijose išsilaikė ilgiausiai, nes joms vadovavo lietuviai kunigai. Į parapijos sales rinkosi tautiečiai švęsti gimtadienių, vestuvių, išlydėdavo mirusiuosius. Čia auklėjamas jaunimas.

Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapija, kaip buvo, taip ir yra labai svarbi jos žmonėms. Mūsų parapijoje gausu renginių. Ypač paminėtina rugsėjo 25 diena, kada atvyko naujai paskirtasis vyskupas Andrew P. Wypych.

Iškilmės pradėtos šv. Mišiomis, kurias atnašavo naujasis vyskupas, prelatas Jonas Kuzinskas, buvęs šios parapijos klebonas, administratorius kun. Jaunius Kelpšas ir svečias kunigas. Giedojo Jūratės Lukminienės vadovaujamas parapijos choras, vargonavo muz. Ričardas Sokas, klausytojus žavėjo solistai Margarita ir Vaclovai Momkai. „Ave Marija“ atliko

solistė Giedrė Sokienė, daugiau giesmių – Pasek šeimos dainininkai ir artistai.

Pamoksle vyskupas A. P. Wypych pagyrė lietuvius, kad išlaiko tautiškumą, ragino neapleisti šios gražios parapijos.

Ta proga surengtame pokylyje parapijos salėje buvo galima artimiau susipažinti su naujuoju vyskupu, pasivašinti, pasišnekučiuoti. Dalyvių dėmesiui buvo pasiūlyta įdomi muzikos programa lietuvių ir anglų kalbomis.

Pokyliui vadovavo Stasė Bacevičienė, padedama darbščių talkininkių. Daug prisidėjo veikli parapijos narė Bronė Barakauskienė, svečius aptarnavo Deimantė Jonaitytė, Julija Jurgilaitė, Egidija Jakubauskaitė, Birutė Lukminaitė. Taip pat talkino skautės Laimutė Bacevičienė, Laura Lapinskienė ir Kristina Likanderytė. Kun. J. Kelpšas dėkojo talkininkams ir visiems kitiems, kuo nors prisidėjusiems prie iškilmių ir puotos ruošimo. Dėkingi ir visi iškilmių dalyviai.

Antanas Paužuolis
Parapijos komiteto narys

Gausią Pacek šeimą dažnai išgirsi giedant švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje.
Joe Kulio nuotraukos

Česlovas Žilionis, gyvenantis **Palos Heights, IL**, pratęsė metinę „Draugo“ prenumeratą ir prie mokesčio pridėjo 50 dol. auką. Nuoširdžiai Jums dėkojame.

Victor V. Palciauskas gyvenantis **Walnut Creek, CA**, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo 50 dol. auką. Esame Jums labai dėkingi.

Lietuvoje pagerbtos žydų genocido aukos

ALGIS VAŠKEVIČIUS

2011-uosius metus Seimas yra paskelbęs Laisvės gynimo ir didžiųjų netekčių atminimo bei Holokausto aukomis tapusių Lietuvos gyventojų atminimo metais. Rugsėjo 23-ąją Lietuvoje kasmet tradiciškai yra minima žydų Holokausto diena, prisimenant Vilniaus geto likvidavimą 1943 metais. Šiomet šalyje rugsėjo pabaigoje vyko itin daug genocido aukų pagerbimo renginių.

Vilniuje, Šv. Kotrynos bažnyčioje nuo ryto iki vėlaus vakaro buvo skaitomos Vilniaus žydų gete kalintų ir Paneriuose nužudytų žmonių pavardės. Renginys truko penkiolika valandų, per jas kelios dešimtys vilniečių ir miesto svečių perskaitė tūkstančius vardų ir pavardžių. Antakalnio kapinėse buvo atidengtas paminklinis ženklas Austrijos piliečiui Anton Schmidt – tarnaudamas Vokietijos kariuomenėje, jis 1941–1942 metais išgelbėjo šimtus Vilniaus geto žydų.

lentelė. Šiomet, minint 70-ąsias metines, kai tūkstančiai miesto žydų buvo sušaudyti Vilkauskio pakraštyje, šalia buvusių kareivinių, toje vietoje surengtas minėjimas. Jo metu moksleiviai memoriale dėjo akmenus su čia žuvusiųjų vardais.

Apie tragiškus įvykius 1941-ųjų rugsėjį „Aušros“ gimnazijoje vyres

Prisiminimais dalijasi E. Rutstein (dešinėje) ir Vilkauskio krašto muziejaus direktorius Antanas Žilinskas.

Paminklas žydų genocido aukoms Kėdainiuose.

A. Vaškevičiaus nuotr.

Atminimo renginiai vyko ir kituose Lietuvos miestuose. Daugelyje jų žydų bendruomenės buvo sunaikintos 1941 metų liepos-rugsėjo mėnesiais. Prisimenant tuos tragiškus įvykius, Kėdainiuose, šalia čia išlikusių dviejų žydų sinagogų, kuriose dabar veikia muziejus ir daugiakultūrinis centras, atidengtas menininko Felikso Paulausko sukurtas kūrinys. Netoli Kėdainių esančiame Daukšių kaime buvo nužudyta 2,076 žydų, tad kompozicija vaizduoja Dievo akį, kurioje yra lygiai tiek pat tuščių šovinių gilzių, simbolizuojančių kiekvieną žuvusį. Be to, kūriniui sudaro ir lauko akmenys, atvežti iš Daukšių apylinkių ir aptaškyti raudonais dažais.

Įsimintini renginiai, minint žydų genocido dieną, vyko ir Vilkauskio krašte, kuriame iki Antrojo pasaulinio karo gyveno gausi žydų bendruomenė. Šiame mieste yra ir neblogai išsilaikiusios žydų kapinės, kur palaidota šimtai žydų vilkauskiečių, mirusių iki Antrojo pasaulinio karo pradžios. Vietos žydų istoriją jau penkeri metai tyrinėja Izraelyje gyvenantis Ralph Salinger, kurio gimnaziškai taip pat kilę iš Vilkauskio.

Praėjusiais metais buvusių Vilkauskio žydų palikuonių teikimu ant Vilkauskio savivaldybės pastato, kuriame anksčiau veikė hebrajų gimnazija, buvo atidengta atminimo

nių klasių moksleiviams pasakojo R. Salinger, specialiai atvykęs į minėjimo renginius. Kartu su juo lankėsi ir Yossi Ankorioni iš Izraelio, kurio tėvas dirbo Vilkauskio hebrajų gimnazijoje, o, pasitraukęs iš Lietuvos dar iki Antrojo pasaulinio karo, tapo Izraelio Kneseto nariu.

Y. Ankorioni iniciatyva Vilkauskio krašte atidengtos dar dvi atminimo lentelės. Viena jų – ant dabartinio pašto pastato. Jo vietoje beveik 400 metų stovėjo didžioji Vilkauskio sinagoga, kurios nuotrauka puošia naująją atminimo lentelę. Tokia pat lentelė atidengta ir ant dabartinės poliklinikos sienos – čia iki Antrojo pasaulinio karo veikė žydų senelių globos namai. Po karo čia išsikūrė miesto ligoninė, ir joje gimė dabar Londone gyvenantis Eli Rutstein, paskutinis Vilkauskio žydai.

„Mano tėvas 1941 metais buvo ištremitas į Sibirą, todėl išvengė tragiškos lemties ir liko gyvas. 1944-aisiais jis grįžo į Vilkauskį ir toliau jame gyveno. Man buvo šešiolika metų, kai 1964 metais persikėlėme gyventi į Izraelį. Mūsų šeima buvo paskutinė žydų šeima Vilkauskio krašte, kur žydai gyveno daugiau kaip 400 metų ir prieš karą sudarė apie 60 proc. visų gyventojų“, – pasakojo į iškilmes Vilkauskio krašte su šeima atvykęs E. Rutstein.

Nukelta į 11 psl.

Bažnyčios, skulptūros ir bitės

Pakalbinti skulptorių Timothy Riffle paskatino įdomus straipsnis Cleveland dienraštyje „The Plain Dealer“, gegužės 19 d. numeryje, kuriame buvo rašoma apie Tim talentus ir išradingumą.

Tim yra lietuvių kilmės. Su pirmąja imigracijos banga atvyko jo seneliai Tamašiūnai, įsikūrė Ohio valstijoje, kur įsigijo ūkį. Seneliai priklausė Šv. Jurgio parapijai, jų duktė – Tim motina – Dolores Tamašiūnas-Thomas baigė Šv. Jurgio mokyklą. Tim tėvas Clyde Riffle yra austrų kilmės.

Tim užaugo amerikietiškoje aplinkoje, bet likimas – vedė lietuvaite dailininkę Liną Palubinskaitę – jį grąžino prie lietuviškų šaknų. Abudu dailininkai bendrauja vykdydami įvairius meninius projektus.

– Kiek kartų su Lina lankėtės Lietuvoje? Vis girdžiu Tave kalbant apie Vilnių. Kokie Tavo išpūdžiai ir sentimentai?

– Esu aplankęs daugelį Europos miestų. Tokio pritrėnkiančio išpūdžio kaip vaikščiodamas Vilniaus gatvėse niekur nepatiriau. Vilnių norėčiau vadinti didžiausia meno galerija. Niekur nėra tiek daug skulptūrų, kurios kalba apie miesto ir Lietuvos istoriją. Kiekviename žingsnyje medžio drožiniai, kiekvienas kimas, durys dailininkų ir amatininkų išpuošti. Nuostabu buvo matyti autobusų stotelėse meniškai išdrožinėtus suolus. Mano širdį stipriai palietė medžio skulptūros ir puošybiniai elementai. Supratau, kad mano talentas atėjo iš čia, kad tai mano protėvių dovana man. Tad nuostabiame Vilniuje jaučiau – sugrįžau į namus.

– Papasakok apie savo studijas ir kaip tapai skulptoriumi.

– Dar būdamas mažas jau droži-

nėjau medžio skulptūreles ir žaislus. Vėliau Boromeo College įsigijau filosofijos mokslų laipsnį. Studijuodamas susipažinau su garsiu skulptoriumi Norbert Kohen. Pas jį mokiausi, vėliau dirbau jo projektuose.

– Kur kuri savo skulptūras? Šiai kūrybai reikia daug erdvės.

– Mano studija „Studio St. Clair“ įsikūrusi Cleveland mieste. Turiu 5,000 kv. pėdų erdvę. Jos pakanka mano darbams. Reikalui esant, iš savo kolegos nuomoju 10,000 kv. pėdų patalpą.

Bažnyčios

– Daugiausia užsakymų gauni iš bažnyčių. Ypač darbai nesibagia lenkų Šv. Stanislovo bažnyčioje. Papasakok apie projektus, kuriuos neseniai baigėi.

– Šv. Stanislovo bažnyčios dešinėje sukūriau gotišką altorių. Taip pat sukūriau medžio įreminimą

Timothy Riffle.

popiežiaus Jono Pauliaus II pagal Jo testamentą bažnyčiai dovanotai Mitrui. Jis atrodo kaip miniatūrinė bažnytelė, pastatyta šalia altoriaus. Tai ypač parapijiečių lenkų garbinama relikvija.

– Kuriose Cleveland ir apylinkių bažnyčiose yra Tavo darbu?

– „Prince Of Piece“ Akrono sukūriau jauno Kristaus akmeninę skulptūrą, kuri stovi lauke, prie bažnyčios įėjimo.

„Church OF Visitation“ bažnyčioje Akrono sukūriau dvylikos pėdų aukščio skulptūrą iš medžio „Marija lanko šv. Elzbieta“. Ten atlikau ir kitokius darbus. Restauravau bažnyčios duris ir baldus.

– „Marija lanko šv. Elzbieta“ yra nuostabi, klasikinė skulptūra. Malonu matyti ir melstis gražiai, jaunai Dievo Motinai. Taip buvome įpratę vaikystėje. Dabar tenka klauptis prieš modernizuotas, pasendintas Madonas, kurios daugeliui yra svetimos. Kuriose dar bažnyčiose teko dirbti?

– „Rocky River Šv. Christopher“ bažnyčioje buvo atliktas atnaujinimas jauno Kristaus su Tėvais. Ten stovi mano medinė skulptūra, Tabernakulis, pulpita, krikštykla.

Šv. Onos koplyčioje „Church of the Covenant“ bažnyčioje Cleveland, at-

likau dekoratyvinius medžio darbus.

„Orchard Lake Academy“ Michigan valstijoje užsakė padaryti plokštes sienai. Tema – Šv. Stanislovo gyvenimo svarbiausios akimirkos. Tiek apie bažnyčias.

Mano lietuviška duoklė – Maironio biustas Cleveland „Kultūriniuose darželiuose“.

Lenkų „Kultūriniame darželyje“ stovi mokslininkės Curie biustas, o privati galerija užsakė Frederic Chopin biustą iš akmens.

Bitės

Lietuvoje yra garsus bitininkystės muziejus. Tim, tyrinėdamas bitininkystės pradžią, atrado, kad prieš daug metų bitininkystė buvo pradėta Lietuvoje. Lietuvių liaudies dainose vyrauja bitelės, bičiukės, bitutės. Net sakoma, kad žodis „bičiulis“ kilęs iš bitininkų draugystės.

Lietuvos spaudoje vilnietis Stasys Kučinskas pasakoja: „Jam bendravimas su bitėmis teikia dvasinę ramybę. Jis stiklinį avilį laiko savo daugiabutyje. Rugsėjo mėnesį vežioja avilį su bitėmis po Lietuvos laukus, miškus, kad bitelės rastų įvairių augalų medaus. Jo nuomone – skaniausias medus yra iš usnių.“

Vėl pasireiškė Timothy lietuviškas kraujas – meilė bitėms. Minėta me „Plain Dealer“ straipsnyje Tim sakė: „Bitės yra darbščiausios ir daugiausia bendraujantys šios žemės sutvėrimai. Kas priešinsis mano idėjai sukurti joms gražius namus – avilius?“

Taip gimė idėja, kartais, atitraukus nuo šventovių puošimo, kurti avilius.

Amerikiečių visuomenėje tai neliko nepastebėta. Avilių užsakymai ateina iš įvairių Amerikos miestų. Informaciją apie tai galite rasti tinklalapyje www.studiostclair.com

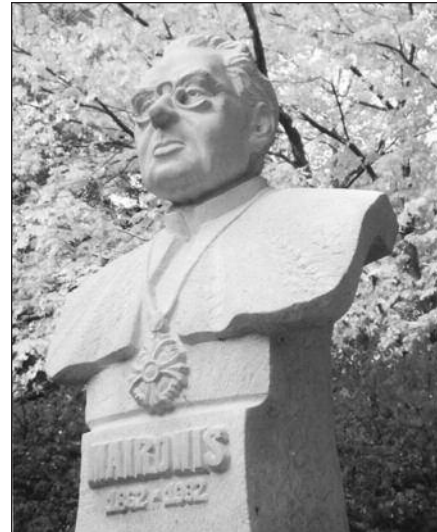
Tim ir Linos sodyboje žydi daugybė gražių gėlių. Lauksime naujienų, kada bitininkyste pradės užsiimti Tim ir kokį avilį jis parinks savo bitutėms.

Kalbino

Aldona Stempuzienė

„Marija lanko šv. Elzbieta“. Medžio skulptūra „Prince of Piece“ bažnyčioje, Akron, OH.

Maironio biustas lietuvių „Kultūriniuose darželiuose“, Cleveland, OH.

Biržuose lankėsi Lietuvos ir Lenkijos valdovų rūmų šeimininkai

ANTANAS SEIBUTIS

Rugsėjo 29-ąją Biržuose, lydimi Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų direktoriaus dr. Vydo Dolinsko, lankėsi žymus lenkų meno istorijos tyrinėtojas, vienas iš aktyviausių Varšuvos karališkosios pilies atkūrimo projekto vykdytojų bei ekspozicijų rengėjų, ilgametis šios pilies direktorius profesorius Andrzej Rottermund su žmona Marija ir jo pavaduotojas dr. Przemyslaw Mrozowski.

Prof. A. Rottermund nuo 2004 m. yra ir Lietuvos valdovų rūmų atkūrimo bei ekspozicijų įrengimo konsultantas, 2006 m. apdovanotas ordinu „Už nuopelnus Lietuvai“. Varšuvos karališkosios pilies – nacionalinio istorijos ir kultūros paminklo direktoriaus pavaduotojas dr. P. Mrozowski – vienas žymiausių Lenkijos dailės istorikų, portretinės tapybos ir skulptūros žinovų, nacionalinių ir tarptautinių parodų organizatorius, Varšuvos kardinolo Stefan Wyszyński universiteto dėstytojas.

Varšuvos karališkoji pilis nus-

prendė ilgam laikui paskolinti prieš maždaug 30 metų sukurtas XVI–XVII a. istorinių šviestuvų kopijas (40 sienų ir bra), kurios papuoš Valdovų rūmų istorinio interjero sales. Vilniuje svečius priėmė aukšti Lietuvos pareigūnai, jie susipažino su Valdo-

vų rūmų atkūrimo darbais, Valdovų rūmų muziejaus rodiniais Taikomosios dailės muziejuje, kitais Lietuvos muziejais.

Vilniuje Valdovų rūmuose prof. A. Rottermund skaitė pranešimą „Varšuvos karališkoji pilis: šiuo-

laikinio muziejaus funkcijos istorinėje rezidencijoje“, jo kolega dr. P. Mrozowski – „Apie sunkią portreto meno pradžią Lenkijoje ir Lietuvoje. Vladislavo Jogailos antkapis ir kiti jo atvaizdai“.

Biržų krašto muziejuje „Sėla“ svečius pasitiko muziejaus direktorius Gintaras Butkevičius su pavaduotoja Edita Lansbergiene. Svečiai susipažino su Biržų pilies teritorija, pylimais, ežeru, atstatomu arsenalu.

Muziejuje jiems buvo parodyta salės su Biržų krašto religine įvairove, kunigaikščių Radvilų ir grafų Tiškevičių paliktais darbais, 2006 m. atstatyta XVII a. II pusės koklinė krosnis su kunigaikštystės Liudvikos Karolinos Radvilaitės heraldika, carinės Rusijos laikotarpis, Lietuva Nepriklausomybės metais 1918–1940 m.

Svečiai domėjosi istorija, architektūra, prof. A. Rottermund daug fotografavo, įamžino jam įstrigusius dalykus. Pralaidę daugiau laiko nei planavo, apsikeitę suvenyrais ir dovanomis, dėkodami už svetingą priėmimą ir patirtus išpūdžius, svečiai išvyko toliau, į Rundalės pilį Latvijoje.

Iš kairės – prof. Andrzej Rottermund, Marija Rottermund, dr. Przemyslaw Mrozowski, dr. Vydas Dolinskas.

Antano Seibučio nuotr.

LIETUVOS IR PASAULIO NAUJIENOS

Redaktorė Loreta Timukienė • El. paštas: loresetim@gmail.com

Įteiktos Šv. Jeronimo premijos

Šv. Jeronimo premija įteikta vertėjai Elizabeth Novickas. ELTA nuotr.

Vilnius (ELTA) – Minint Tarpautinę vertėjų globėjo šv. Jeronimo dieną, Vilniuje tradiciškai įteiktos Šv. Jeronimo premijos šių metų laureatams. Taikomosios dailės muziejuje premija įteikta garsiam vertėjui doc. dr. Lionginui Pažūsiui už visapusišką indėlį į meninio vertimo teoriją, kritiką ir vertėjų ugdymą, virtuoziskus poezijos vertimus ir atidumą žodžio skambesiu. Šv. Jeronimo premija lietuvių literatūros vertėjui į užsienio kalbą įteikta Elizabeth Novickas už profesionaliai ir meniškai į anglų kalbą išverstus Ričardo Gavelio bei Kazio Borutos romanus ir sėkmingą lietuvių literatūros sklaidą.

Danijoje sudaryta nauja vyriausybė

Kopenhaga (BNS) – Naujoji Danijos ministrė pirmininkė, Socialdemokratų partijos vadovė Helle Thorning-Schmidt sudarė kairiųjų centrinių vyriausybę iš Socialdemokratų, Socialistų liaudies ir Socialliberalų partijų atstovų.

Naujojoje vyriausybėje Socialistų liaudies partijos vadovas Villy Sovndal užėmė užsienio reikalų ministro pareigas, Socialliberalų partijos vadovė Margrethe Vestager tapo ekonomikos ir vidaus reikalų ministre. Įtakingas finansų ministro pareigas užėmė H. Thorning-Schmidt patarėjas Bjarne Corydon.

Ministrai buvo pristatyti Danijos karalienei Margrethe II. Pagal rugsėjo 15 d. įvykusių parlamento rinkimų rezultatus kairiųjų centrinių koalicija – Socialdemokratų, Socialistų liaudies ir Socialliberalų partijos,

taip pat Raudonųjų ir žaliųjų aljansas – gavo 92 vietas 179 vietų Folketinge, o dešiniųjų centrinių opozicija – 87.

Naujoji Danijos ministrė pirmininkė, Socialdemokratų partijos vadovė Helle Thorning-Schmidt. ELTA nuotr.

Tyrimas dėl V. Adamkaus galimai patirto šantažo nebus atliekamas

Vilnius (BNS) – Prokurorai apklausė buvusį šalies prezidentą Valdą Adamkų dėl jo teiginių apie galimai patirtą šantažą ir išgirdę, kad jis „be reikalo hiperbolizavo lobistinius veiksmus“, atsisakė pradėti ikiteisminį tyrimą. Pradėti tokį tyrimą prokurorų prašė Socialistinio liaudies fronto vadovas Algirdas Paleckis ir „tvarkietis“ Seimo narys Valentinas Mazuronis.

Kaip nurodoma Generalinės prokuratūros Baudžiamojo persekiojimo departamento vyriausiojo prokuroro Simono Slapšinsko nutarime dėl atsisakymo pradėti tyrimą, prokurorams V. Adamkus nurodė galys patikslinti, kad jo atžvilgiu jokie asmenys nenaudojo šantažo ar bet kokio kito poveikio, kad jam niekada nebuvo daroma neteisėta įtaka, priimant vienus ar kitus sprendimus.

SPORTAS

Cleveland (ELTA) – Žydrūnas Ilgauskas paskelbė, jog baigia krepšinininko karjerą. „Pakaks. Mano kūnas sudaužytas ir esu fiziškai pavargęs. Amžiaus riba nenustatyta, bet kiekvienas supranta, kada ateina laikas baigti“, – Cleveland dienračiui „The Plain Dealer“ teigė 36-erių metų 221 cm ūgio Lietuvos krepšinininkas. Ž. Ilgauskas nuo 1997 iki 2010 m. atstovavo Šiaurės Amerikos Nacionalinės krepšinio asociacijos (NBA) klubui „Cleveland Cavaliers“, o praėjusią sezoną lietuvis rungtyniavo „Miami Heat“ komandoje. Ž. Ilgauskas praėjusį sezoną sužaidė 72 reguliariojo sezono rungtynes, pelnė vidutiniškai po 5 taškus ir atkovojo po 4 kamuolius.

Liverpool (ELTA) – Liverpool mieste (Didžioji Britanija) vykusiu pasaulio dziudo taurės varžybų svorio kategorijoje iki 90 kg Lietuvos at-

stovas Karolis Bauža pelnė bronzos medali. 24-erių metų lietuvis B grupėje nugalėjo 22-erių metų suomį Mikko Sykkoe, 25-erių Vokietijos atstovą Frank Dedek, tačiau pralaimėjo 30-mečiam britui Matthew Purssey. K. Bauža paguodos varžybose nugalėjo 26-erių metų prancūzą Ludovic Gohbert, o kovoje dėl bronzos įveikė 2009 m. Europos jaunimo (iki 20 metų) vicečempioną 21-erių metų latvi Aigar Milenberg. Šioje svorio kategorijoje kovojo 30 imtynininkų.

Vilnius (ELTA) – Vilniuje, „Siemens“ arenoje, vykusio vyrų krepšinio klubų Eurolygos atrankos varžybų A grupės turnyro finale Vilniaus „Lietuvos ryto“ komanda 63:71 pralaimėjo Stambulo „Galatasaray“ (Turkija) komandą, kurioje žaidžia Darius Songaila, ir nepateko į Eurolygos turnyrą.

Nobelio medicinos premija atiteko už imuninės sistemos tyrimus

Stokholmas (BNS) – Amerikietis Bruce Beutler, Liuksemburge gimęs Jules Hoffmann ir kanadietis Ralph Steinman pelnė 2011 m. Nobelio medicinos premiją už imuninės sistemos tyrimus, kurie atvėrė naujas galimybes gydyti ir kitas ligas.

Šie mokslininkai tyrinėjo sudėtingas organizmo gynybines sistemas, kuriose signalinės molekulės sužadina antikūnų ir imuninių ląstelių, kovojančių su infekcijomis sukeliančiomis bakterijomis ir virusais, išsiskyrimą. Šių procesų supratimas atveria kelią naujų vaistų sukūrimui, taip pat padeda gydyti įvairias su imuninės sistemos sutrikimais susijusias ligas, tokias kaip astma, reu-

matinis artritas arba Krono liga.

B. Beutler ir J. Hoffmann, kuriems atiteks 10 mln. Švedijos kronų (3,75 mln. litų) prizo pusė sumos, atrado baltymus receptorių, kurie aktyvuoja organizmo imuninio atsako pirmąjį etapą. Tuo tarpu R. Steinman, kuriam atiteks piniginių prizų antra pusė, atrado dendritines ląsteles, kurios padeda imuninei sistemai atpažinti žalingus mikroorganizmus ir kovoti su jais, tačiau nereaguoti į įvairias molekules, susidarancias pačiame organizme.

Premija mokslininkams bus įteikta gruodžio 10 d. per Stokholme įvyksiančiose apdovanojimų įteikimo iškilnėse.

Sulaikyta keli šimtai protesto prieš Wall Street politiką dalyvių

New York (BNS) – Daugiau nei 700 žmonių, dalyvavusių proteste prieš Wall Street politiką, buvo sulaikyti New York mieste, kai sustabdė eismą Brooklyn tiltu, kuris dėl to buvo uždarytas kelioms valandoms.

Aktyvistai iš pradžių buvo užėmę vieną nedidelį parką žemutiniame Manhattan, protestuodami prieš stambių bendrovių finansinį gelbėjimą mokesčių mokėtojų pinigais ir stambiojo verslo įtaką politikai, tačiau šeštadienį jie demonstraciją perkėlė ant tilto.

New York policijos departamentu (NYPD) atstovas sakė, kad kai kurie sulaikytieji buvo paleisti po kelių valandų, o kiti gali gauti šaukimus į

teismą. Judėjimas „Occupy Wall Street“ („Užimkite Wall Street“), ikvėptas prodemokratinė Arabų pavasario judėjimų, savo tinklalapyje paskelbė, kad buvo suimti „bent 50“ protestuotojų. „Occupy Wall Street“ pareiškė, kad jų protestai žemutiniame Manhattan yra jų „nepasitenkinimo dabartine ekonomikos ir politikos aplinka simbolinis ženklas“.

Protestuotojai savo ilgą ir kol kas nelabai aiškiai suformuluotą nusi-skundimų sąrašą papildė skundais dėl policijos žiaurumo, kai vienas policijos pareigūnas papurškė pipirinių dujų keturiems protestuotojams, kurie dar prieš savaitę buvo uždaryti policijos areštineje.

Rusija savo agentams leido pašalinti valstybės priešus užsienyje

Maskva (ELTA) – Rusijos slaptosios tarnyba leido „likviduoti“ užsienyje gyvenančius asmenis, kurie laikomi valstybės priešais, ir nurodė sukurti specialius dalinius tokioms operacijoms atlikti, rašo „telegraph.co.uk“, remdamasi slaptu dokumentu.

Dokumente rašoma apie Europos Sąjungos (ES) ir Vakarų Europos šalis. Dokumentą pasirašė KGB įpėdinės Rusijos federalinės saugumo tarnybos kontržvalgybos vadovas. Dokumentas pasirašytas 2003 m. – likus ketveriems metams iki buvusio Rusijos šnipu Aleksandr Litvinenko nužudymo Londone.

Slaptame dokumente, kuris pateko į „The Telegraph“ ir Skotland Yard kovos su terorizmu skyriaus rankas, minimas prieš aštuonis mėnesius priimtas „kovos su ekstremis-

tų veikla“ įstatymas. Dokumento tikslai yra taikinius „stebėti, identifikuoti ir galimai gražinti į Rusijos Federaciją“. Bet dokumentas taip pat leidžia „už Rusijos Federacijos ribų netolimame užsienyje (buvusios Sovietų Sąjungos valstybėse) ir ES pašalinti neteisėtų teroristų grupuočių ir organizacijų bei ekstremistų sąjungų vadus ir asmenis, kurie neteisėtai išvyko iš Rusijos ir kurių ieško federalinė teisėtvara“.

Dokumentas numato pradėti „įtemptą naujai sukurtų padalinių mokymo programą, pagal kurią pareigūnai bus ruošiami dirbti specifinėmis sąlygomis Vakarų Europoje ir ES“. Iš dokumento galima spręsti, kad Rusijoje buvo sukurta didelė slaptą programa, skirta valstybės priešams pašalinti.

JAV gynybos sekretorius ragina Izraelį ir Palestiną derėtis

Tel Avivas (BNS) – JAV gynybos sekretorius Leon Panetta ragina Izraelį ir Palestiną imtis ryžtingų veiksmų siekiant įvesti taiką. Jis tai pareiškė po perspėjimo, jog Izraelis tampa vis labiau izoliuotas Artimuosiuose Rytuose.

L. Panetta lankydamasis Izraelyje susitiko su šalies gynybos ministru Ehud Barak. Gynybos sekretorius dar turi susitikti su Palestinos autonomijos prezidentu Mahmoud Abbas ir Izraelio ministru pirminin-

ku Benjamin Netanyahu.

„Noriu pabrėžti, kad yra poreikis, galimybė, jog abi pusės imtųsi ryžtingų veiksmų siekiant derybomis priimti bendrą sprendimą. Nėra kito pasirinkimo“, – sakė L. Panetta per spaudos konferenciją.

Taikos derybos tarp Izraelio ir Palestinos tarpininkaujant JAV nutrūko prieš metus, kai B. Netanyahu atsisakė pratęsti moratoriumą dėl statybų žydų gyvenvietėse Vakarų Krante.

ŠVENTADIENIS

27 Eilinis sekmadienis

Benediktas XVI: „Religijai reikia laisvės taip, kaip laisvei reikia religijos“

Popiežius Benediktas XVI apie savo ką tik pasibaigusią apaštališkąją kelionę į Vokietiją kalbėjo kaip apie didingą tikėjimo šventę, praneša Vatikano radijas. Savo kelionės išpūdžius popiežius pasakojo trečiadienio bendrosios audiencijos dalyviams. Bendroji audiencija įvyko Šv. Petro aikštėje.

Dienos praleistos Vokietijoje buvo darbingos ir puikios, – sakė Benediktas XVI, kuris per keturias dienas, nuo rugsėjo 22 iki 25 apsilankė sostinėje Berlyn, Erfurt ir Eichsfeld Vokietijos šiaurės rytuose, o paskui nukeliavo į Freiburg krašto pietvakariuose, netoli Prancūzijos ir Šveicarijos sienos.

Šventasis Tėvas dėkojo Dievui, jog suteikė jam, kaip apaštalo Petro įpėdiniui, galimybę susitikti su žmonėmis ir kalbėti apie Dievą, kartu melstis ir sustiprinti brolius ir seseris tikėjime. Šios kelionės tema buvo „Kur yra Dievas, ten yra ateitis“.

„Visi kelionės įvykiai ir susitikimai, ypač Šventosios Mišios, buvo brangi dovana, leidusi pajauti, jog tai Dievas, kuris suteikia gyvenimui tikrąją prasmę ir pilnatvę; tik Jisai mums ir visiems dovanoja ateitį“, – kalbėjo popiežius.

Šventasis Tėvas dėkojo už šiltą priėmimą ir entuziazmą, už jam paliudytą dėmesį, atskirai dėkojo jį pakvietusiems vyskupams ir valdžios atstovams, visiems, kurie padėjo įgyvendinti kelionę. Popiežius sakė, kad jam asmeniškai ypač svarbi buvo kalba, kurią pasakė parlamente apie teisės pagrindus. „Man buvo didelė garbė ir džiaugsmas būti pirmuoju popiežiumi, kalbėjusiu Vokietijos parlamente“, – sakė Benediktas XVI.

Apsilankymas Erfurt buvo vienas iš svarbiausių kelionės įvykių ekumeniniu atžvilgiu. Buvusiame Šv. Augustino vienuolyne, kuriame Martin Luther įstojo į ordiną, įvyko popiežiaus susitikimas su Evange-

likų Bažnyčios atstovais. Susitikimas parodė, koks yra svarbus mums bendro tikėjimo liudijimas sekularizuotame pasaulyje ir kaip karštai turime prašyti Viešpaties suteikti krikščionių vienybės dovana, nes tai yra malonė, kurios patys sau negalime suteikti arba sukurti.

Popiežius Benediktas XVI Vokietijoje.

Nuoširdūs susitikimai su žydų, ortodoksų, Rytų Bažnyčių ir musulmonų bendruomenėmis leido prisiminti, kad kaip religijai reikia laisvės, taip ir laisvei reikia religijos. Mišiose Erfurt prie katedros ir Mišparuose Eichsfeld Marijos šventovėje Etzelsbach popiežius susitiko su katalikų bendruomenėmis, kurios nepaisant dviejų totalitarinių sistemų persekiojimų išsaugojo gyvą tikėjimą.

Paskutinė kelionės stotis įvyko Freising, kur Šventasis Tėvas bendravo su jaunimu ir Bažnyčios, ir visuomenės gyvenime aktyviais pasauliečiais. „Jaunimo tikėjimas teikia daug vilčių Bažnyčiai Vokietijoje“, – sakė Benediktas XVI.

Popiežius padėkojo visiems savo tėvynainiams katalikams už visa, ką labai nuoširdžiai nuveikia karitatyvinėje sferoje ir Bažnyčios labai visame pasaulyje. Ši tarnystė, sakė popiežius, visuomet bus vaisinga, jei kyla iš tikėjimo, kuris yra bendrystėje su vyskupais ir popiežiumi.

Radiovaticana.org/It

Be palapinės – į Harry Potter parką

GRAŽINA KRIAUCIŪNIENĖ

Nr. 10

Jie neturi kompiuterių kaip kitos įmonės. Viskas vis dar asmeniškai prižiūrima. Gidas pastebėjo, kad kitos įmonės fermentuoja, kol pasiekia 160 laipsnių. Toks gaminys atskiedžiamas lygia proporcija su vandeniu ir gaunamas 80 laipsnių gėrimas. Tačiau „Dickel“ fermentuoja iki 115 laipsnių, todėl atskiesti reikia daug mažiau vandens, gaunasi geresnis skonis. Anot gido, „Dickel“ yra švariausias gėrimas. Gali daug gerti, bet pagiriomis nesirgisi, nes visi nėsvarumai, dėl kurių apsinuojama alkoholiu, yra išfiltruoti. Jiems taip svarbu produkto kokybė, todėl gamykla pagamina tik apie 80 statinių per dieną, tuo tarpu „Jack Daniels“ pagamina 200–250 statinių, į statinę telpa 52 galonai.

Mums visiems buvo naujiena, kad degtinė gaminama iš alaus, taip, kaip konjakas gaminamas iš vyno. Matėme statines, kur fermentuojamas alus. Čia naudojamos ypatingos mielės, kurių kitos gamyklos neturi. Procesas vyksta greitai, gaunasi ko-

pavažiavome, sekame ženklus. Rodo į bilietų raštinę, tik kelias užtvertas. Pašonėje didžiulė automobilių pasistatymo aikštė, bet ir ta kaspainais „sukapota“. Privaziavome kiek galėdami arčiau ir einame, kur ir kiti eina. Taip priėjome koncertų pastatą. Romualdai pasakiau, kad tikrai nenoriu čia vakare vėl grįžti. Jam pasisekė gauti labai gerą bilietą pačioje salėje. Jei būtų pirkęs du, būtumėme atsidūrę antrame balkone.

Atvykę į numatytą viešbutį sužinojome, kad iš čia autobusas už penkis dolerius nuveš ir parves iš koncerto. Kaip puiku, nes Romualdai jau kelintą dieną raumenis skauda, sunku eiti. Pavakarieniavus Romualdas išvyko į koncertą, o aš užrašiau dienos nuotykius ir laukiau jo sugrįžtant. Sutiko grįžęs aprašyti koncertą.

Country muzika

Pirmiausia, ačiū Gražinai už progą prisidėti. Galvoju, kad eili-

„Grand Ole Opry“.

kybiška prekė. Rezultatas priklauso nuo grūdų proporcijos: 51 proc. rugių – kanadiška degtinė, 51 proc. miežių – škotiška degtinė, 51 proc. kukurūzų – „bourbon“ degtinė.

Baigę gamyklos turą, užsukome į dovanų parduotuvę, kur nusipirkome šio švaraus be riebalų eliksyro. Čia sužinojome, kad esame centrinėje laiko zonoje, taigi čia viskas valanda anksčiau. Prieš pietus nutarėme dar valandėlę pavažiuoti. Po gero pusvalandžio nurodžiau Romualdai, kur išsukti ir patekome į automobilių kamštį. Šiaip taip nusikapstėme į apytuštę aikštelę, ten pavalgėme iš savo atsargų ir – atgal į greitkelį.

Nashville, TN ir „Grand Ole Opry“

Sekdami žemėlapi privažiavome Nashville TN, o čia nurodytu keliu į „Grand Ole Opry“. Tik kad čia to pastato nėra, bet yra tuo pavadinimu viešbučiai, konferencijų bei pokylių salės ir pan. Bevažinėdami radome darbuotoją, kuri mums paaiškino, kad reikia kito įvažiavimo. Dabartinės nuorodos buvo pakeistos po peritų metų potvynio. Taigi grįžome,

niam skaitytojui reikia trumpo įvado apie „Grand Ole Opry“ renginį. Iš lietuvių gal tik Virgis Stakėnas, Lietuvos „country“ muzikos žanro žvaigždė, apie šį renginį gerai žino. Tai – Amerikos liaudies dainų koncertai, kas savaitę radijo bangomis transliuojami jau 85 metai iš Nashville, Tennessee. Su laiku šis miestas pasiskelbė ir yra laikomas pasaulio „country“ muzikos sostine. Pats Nashville miestas yra Tennessee valstijos sostinė, tačiau jis pasaulyje išgarsėjo su jau minėto žanro muzika. Šiuose koncertuose dalyvauja kviestinės žvaigždės. Šiais laikais tai Alan Jackson, Carrie Underwood, Little Jimmy Dickens, Lorreta Lynn, Brad Pasley, Vince Gill, Alison Krauss ir kiti. Šio vakaro koncerte sausakimšoje salėje, talpinančioje 4,400 žmonių, teko išgirti ir pamatyti Larry Gatlin su broliais, John Conlee, Bill Anderson, Jean Shepard ir daugelį kitų. Salės akustika puiki, su moderniu apšvietimu, garsiakalbiais. Pernai miestą nusiaubęs potvynis palietė ir šią 1974 metais pastatytą salę. Dabar viskas atstatyta, atnaujinta.

Bus daugiau.

ATLANTIC Express Corp. 1-800-775-SEND
www.atlanticexpresscorp.com

Ocean Freight
Krovinių gabenimas laivu į visas pasaulio šalis.

Auto Export
Automobilių pirkimas bei siuntimas į visas pasaulio šalis.

Small Packages
Smulkių siuntinių siuntimas bei pristatymas į namus Lietuvoje, Latvijoje, Estijoje

Air Freight
Krovinių gabenimas lėktuvu į visas pasaulio šalis.

Trucking
Krovinių pervežimas visoje Amerikoje.

8801 78th Ave Bridgeview, IL 60455 Tel. 1 708-599-9680
Fax. 1 708-599-9682 Tel. 1 800-775-7363

SVEIKATA

Mitai apie mitybą: ar tikrai sveika valgyti daug vaisių

Kol specialistai skambina varpais, kad viena iš priežasčių, kodėl Lietuvos gyventojų sveikata – viena prasciausių ES, yra ta, jog valgome per mažai vaisių ir daržovių, medikai nuogastauja dėl atsirandančio įpročio daržovių trūkumą „užkišti“ vaisiais. Regis, šie sveiki produktai gresia nutukimu bei su juo susijusiomis ligomis.

Kauno klinikų Endokrinologijos klinikos vadovas prof. habil. dr. Gintautas Kazanavičius, dažnai konsultuojantis antsvorį turinčius pacientus, pabrėžė, kad vienas pagrindinių mitų, susijusių su dietine mityba, yra tas, kad vaisius valgyti sveika. Štai 5 kg arbūzas turi 100 šaukštelių cukraus, 1 kg bananų (4–5 bananai) – 45 šaukštelių, vynuogių keke – 40 šaukštelių, 1 kg obuolių (apie 5 obuolių) – 12 šaukštelių.

„Moterys, stebėdamos savo svorį, dažnai nededa cukraus į arbatą ar kavą, bet tuoj pat su vynuogių keke suvalgo 40 šaukštelių cukraus. Atsakydama vieno šaukstelio cukraus per dieną, moteris per metus numestų vos pusę kilogramo. Gerokai sumažinus vaisių kiekį, per metus galima numesti net 10 kg. Nesakau, kad nereikia valgyti vaisių. Jie labai naudingi, tačiau svarbu juos valgyti tinkamai. Reikėtų pasidomėti jų glikeminiu rodikliu“, – patarė pašnekovas.

Pavyzdžiui, obuoliuose esantis cukrus tirpsta lėtai, o vynuogės ir arbūzai pasisavinami burnoje, todėl tai grynas cukrus. Didelis cukraus kiekis yra didžiulis krūvis kasai. Organizme iškart išmetamas insulinas, gliukozė nešama į smegenis, vėliau į raumenis. Jei toks krūvis organizmui duodamas prieš miegą, kai raumenys aktyviai nedirba ir visas organizmas rimsta, vaisiuose esantis cukrus ne sudeginamas, kaip turėtų būti, o virsta gliceridais. Dėl to kūne

kaupiasi riebalai. Taigi prieš aktyvią fizinę veiklą galima nebijoti valgyti vaisių, tačiau prieš miegą nereikėtų jų prisivalgyti.

„Žmogui būtina reikia ir mėsos, žinoma, ne tiek daug, kaip tradiciškai esame įpratę, nes ji visgi apkrauna žarnyną ir kepenis. Pagrindinis maistas visgi turėtų būti daržovės ir kruopos. Žinoma, geriausia mėsa virti. Aliejuje kepta mėsa jau prilygsta sviestui“, – pasakojo endokrinologas.

Anot pašnekovo, mums reikalingi ir riebalai. Jų dienos norma – 20 g gyvulinių bei 40 g augalinių riebalų. Mat gyvuliniuose riebaluose yra cholesterolio, iš kurio gaminasi lytiniai hormonai. Sutrikus jų pusiausvyrai, ypač jauniems žmonėms gresia problemos, susijusios su seksualumu, lyties fiziologija. Tuo tarpu pagyvenusius žmones cholesterolio turinčio maisto ribojimas veikia teigiamai, kadangi mažėja rizika susirgti širdies ir kraujagyslių ligomis.

Svarbi ne vaisių rūšis, o jų kiekis

Dietologė Aušra Jauniškytė pabrėžė, kad svoris didėja ne nuo tam tikro produkto, bet nuo jo kiekio.

„Vaisiai ir daržovės – tikrai ne tas produktas, kurio reikėtų mažinti, juolab kad tyrimai rodo, kad mes šių produktų vartojame per mažai. Tiesiog turi būti įvairovė. Skaiciuojama, kad per dieną turėtume suvalgyti penkias porcijas daržovių ir vaisių. Viena porcija – maždaug kumščio didumo vaisius ar daržovė – pavyzdžiui, obuolys, bananas, morka ir pan. Santykis tarp vaisių ir daržovių turi būti 2:3 tiek į vieną, tiek į kitą pusę – svarstė pašnekovė.

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Visuomenės sveikatos instituto vadovo prof. Rimantas Stukas visgi pataria valgyti daugiau daržovių nei vaisių. „Neteisingas mūsų mitybos įprotis, kad mes valgome daugiau vaisių nei daržovių. Vaisiuose yra daugiau smulkiamolekulinių angliavandenių, o daržovėse – stambiamolekulinių. Pirmieji turi sudaryti tik 10 proc. maisto paros raciono, tuo tarpu Lietuvos gyventojai jų gauna maždaug 17 proc. per daug, o stambiamolekulinių angliavandenių – gerokai per mažai“, – teigė mitybos žinovas.

Tai reiškia, kad vaisiai turi daugiau cukraus nei daržovės, todėl jų per didelis kiekis gali turėti didesnį poveikį organizmui. Žinia, daržovių paruošimas užima laiko, kurio šiuandieniniame pasaulyje turime vis mažiau, tuo tarpu vaisių skanu kramtinti ir vieną.

Delfi.lt

SIŪLOME 10% METINIŲ PALŪKANŲ

Jūsų investicija yra apsaugota Nekilnojamu Turtu.

Dėl smulkesnės informacijos skambinkite tel. 630-965-6608

Investuojate ne daugiau kaip 65–70 proc. visos turto vertės.

Ilgametė patirtis ir daug laimingų klientų.

AKIŲ LIGOS

**DR. ŽIBUTĖ ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER**
Akių ligos – chirurgija
150 E. Huron, Suite 1000
Chicago, IL 60611
Valandos susitarus
Tel. 312-337-1285

ARAS ŽLIOBA, M.D.
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
219 N. Hammes Avenue
Joliet, IL 60435
Tel. 815-741-3220

DANTŲ GYDYTOJAI

EUGENE C. DECKER, DDS, P.C.
DANTŲ GYDYTOJAS
Lietuviams sutvarkys dantis už prieinamą kainą
Susitarimui kalbėti angliškai arba lietuviškai
4647 W 103 St, Oak Lawn, IL
55 E Washington, Ste 2401,
Chicago, IL
Tel. 708-422-8260

Dr. JOVITA KERELIS
DANTŲ GYDYTOJA
9525 S. 79 th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 708-598-8101
Valandos susitarus

VIDAUS LIGOS

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
VIDAUS LIGŲ GYDYTOJAS
Kalbame lietuviškai
6918 W. Archer Ave. St. 5 ir 6
Chicago, IL 60638
Tel. 773-229-9965
Valandos susitarus

ŠIRDIES IR KRAUJAGYSLIŲ LIGOS

VIDAS J. NEMICKAS, M.D.
KARDIOLOGAS – ŠIRDIES LIGOS
7722 S. Kedzie Ave.
Chicago, IL 60652
Kab. tel. 773-471-3300

SKAUSMO GYDYMAS

DR. RENATA VARIAKOJYTĖ
SKAUSMO GYDYMO SPECIALISTĖ
7600 W. College Drive
Palos Heights, IL 60463
Tel. 708-361-5550
Nugaros, kaklo, galvos, sąnarių bei kitų skausmų gydymas

**SKELBIMŲ SKYRIAUS
TEL. 773-585-9500**

Lapkričio 12 d., šeštadienį,
nuo 9 val. r. iki 5:30 val. p. p.
Jaunimo centro didžiojoje salėje
5620 S. Claremont Ave., Chicago, IL 60636
Lituanistikos tyrimo ir studijų centro (LTSC)

KNYGŲ MUGĖ

Tai didžiausia lietuviškų knygų mugė Čikagoje.
Nebrangiai galėsite nusipirkti enciklopedijų,
knygų-albumo apie Lietuvą, antikvarinių
lietuviškų leidinių. Bus ir angliškų knygų.

Visos lėšos bus skirtos Jaunimo centrui ir LTSC.

Maloniai kviečiame apsilankyti.

Sk. 047343

Smaguriavimas vėžiena nėra pasninkas!

Atkelta iš 3 psl. Tikintieji taip pat skatinami atsisakyti tų produktų, kuriems jaučiamas ypatingas pomėgis ar net priklausomybė nuo jų, pvz., kavos, saldumynų, alkoholio, tabako ir pan.

Skaitant tarp eilučių, galima sakyti, kad smaguriavimas vėžiena nėra joks pasninkas, nors tai nėra nei mėsa, nei paukštiena. Tomas Vilukas viename savo rašinyje primena, kad Dievo akyse panašus pasninkavimas nieko nereiškia, nebent prisimintume Nyderlandų katalikų vyskupo Gerard deKonte raginimą pas-

ninkauti ir nevalgyti mėsos, kad prisidėtume prie anglies dvideginio emisijų į atmosferą sumažinimo, nes vienam kilogramui mėsos pagaminti sunaudojama daug energetinių išteklių.

SIŪLO DARBĄ

South side intermodal trucking
company looking for experienced
CDL drivers. 80% drop and hook.
Call Mr. White at **815-834-9090**.

www.draugas.org

Gala koncertas kuklesnis, tačiau Muti spindėjo

**RAMUNĖ LAPAS,
RAIMUNDAS MARIUS LAPAS**

Ramunė: 1891 metais įsteigtas Chicago Symphony Orchestra (sutrumpintai CSO) neabejotinai yra vienas geriausių simfoninių orkestrų Amerikoje (šalia New York Philharmonic, Boston Symphony Orchestra, Philadelphia Orchestra bei Cleveland Orchestra). Didingi filharmonijos rūmai pačiame miesto centre, Michigan Avenue, aštuonis mėnesius per metus beveik kas vakarą kviečia melomanus į įvairiausių koncertus, o vasaromis orkestro namai – nuostabią „Ravinia“ Highland Parke. CSO vyriausiojo dirigento lazdele savo rankose laikė tokie grandai kaip Fritz Reiner, Jean Martinon, Sir Georg Solti. Bene atmintiniausias orkestro laikotarpis, tikras jo sužydėjimas, ko gero, buvo prie Daniel Barenboim (1991–2006). Jam apleidus CSO, visi pajutome, ką reiškia tokio „kalibro“ muzikos kolektyvui likti be ryškaus vadovo. Laimė, keletą metų trukęs laikinasis periodas baigėsi, kai pernai vadovavimą orkestrui perėmė Riccardo Muti – temperamentingas, patyręs dirigentas, viena iškiliausių figūrų šių dienų klasikinės muzikos pasaulyje.

Raimundas: 2011–2012 metų CSO sezonas Čikagoje prasidėjo koncertu Apostolic Church of God bažnyčioje Woodlawn rajone rugsėjo 22 dieną. Šis nemokamas renginys pritraukė gražų būrį muzikos mėgėjų. Vakaro puošmena – Čaikovskij Penktoji simfonija, kūrinys, tapęs savotišku CSO autografu. Iberto koncertą fleitai žaismingai atliko orkestro pagrindinis fleitininkas Mathieu Du-four. Na, o malonia staigmena tapo rečiau girdima Verdi operos „Giovanna d'Arco“ uvertiūra. Prieš CSO koncertą bažnyčioje muzikavo šių maldos namų Jaunimo ansamblis. Apostolic Church of God vadovas Dr. Byron T. Brazier džiaugėsi savo bendruomenės ilgamečiu išpaigojimu skleisti aukšto meninio lygio muziką kaip galima platesniam žmonių ratui visose Čikagos apylinkėse. Tokiais principais vadovaujasi ir CSO bei jo meno vadovas Riccardo Muti.

Netrūko tuščių kėdžių

Ramunė: Kiekvienais metais CSO moterų taryba rengia benefisą, kurio metu surinktos lėšos skiriamos orkestro veiklai paremti. Tradicija tapo tai daryti per CSO sezono atidarymą: po koncerto rėmėjų laukia prašmatnus pobūvis „Hilton Chicago“ viešbutyje. Tačiau ir kiti koncerto lankytojai tą vakarą turi progą pasidžiaugti prasidėjusiu muzikiniu sezonu. CSO rūmai neskuba užrakinti durų – pakviečia muzikos gerbėjai išgerti vyno ar kavos su pyragaičiais, pabendrauti, pašokti. Po kelerių metų pertraukos vėl dalyvaudami Didžiajame koncerte rugsėjo 24 dieną atkreipėme dėmesį, kad klausytojai šiemet buvo elegantiška kaip niekad. Tačiau lėšų salėms papuošti nebuvo skirta. Geresniais laikais CSO rūmai skėsdavo gėlėse ir

drapiruotėse, vaisių būdavo patiekta net keturiose skirtingose salėse, grodavo keli orkestrai. Šiais metais pokoncertinis šventimas buvo sukonzentruotas vienoje vietoje – Buntrock Hall, o gėlės tebuvo tos, kurios raudonavo pačių orkestro muzikantų atlapuose. Na, dar viena kita kukli puokštė. Tiesa, net ir šiais sunkiais laikais prieš koncertą liejosi šampanas.

Raimundas: Malonu buvo matyti ir jaunesnių veidų, kas, tarkim, Lyric operos spektakliuose yra retenybė. Iš kitos pusės, liūdna, kad buvo neužpildytų vietų, nors administracija siūlė bilietus balkone už labai prieinamą kainą. Girdėjau šalia mūsų sėdėjusiųjų pastabas, kad šiemet Maestro Muti – ačiū Dievui! – atrodo visiškai kitaip nei pernai. Sveikas, pailsėjęs, scenoje jautėsi laisvai, nebijojo ir pašmaikštauti su orkestrantais koncerto metu. Pradžioje nuskambėjo ta pati Verdi uvertiūra, kuri prieš dvi dienas buvo atlikta Apostolic Church of God. Po jos – Prokofjev Piano concerto Nr. 2, kuris, bent mano ausiai, nenuskambėjo kaip turėtų. Taip, gabus pianistas Jefim Bronfman techniškai ir energingai skambino pagrindinį vakaro opusą. Tačiau norėjosi daugiau išradingumo, išgirsti galbūt nebūdingų niuansų. Pagalvojau: o kaip tokį kūrinį interpretuotų kitas atlikėjas, ypač moteris? Į galvą atėjo mūsų Mūza Rubackytė... Užtat baigia-

CSO meno vadovas Riccardo Muti, CSO prezidentė Deborah Rutter ir pianistas Jefim Bronfman.

masis kūrinys buvo tikras saldiniukas. Tai „Four seasons“ – baleto muzika iš Verdi operos „I vesperi siciliani“. Šis kūrinys palyginti nedažnai skamba pasaulio muzikinėse scenose, o Maestro Muti dirgavo taip gyvybingai, tarsi pats būtų jį parašęs.

Tai tik pradžia

Ramunė: Ne veltui jis laikomas geriausiu Verdi muzikos dirigentu! Nors nenorėčiau sutikti dėl Prokofjev. Man labai patiko ir pats kūrinys, ir jo

Riccardo Muti diriguoja Čaikovskij Penktąją simfoniją Apostolic Church of God bažnyčioje.

Todd Rosenberg nuotraukos

CSO tarybos pirmininkas Bill Osborn su baigiamojo vakaro vadovėmis Lisa Walker ir Annette Dezelan.

atlikimas. Sudėtingas ir ilgas solo dalis Taškente gimęs, 1973 metais į Izraelį imigravęs, o 1989 metais Amerikos piliečiu tapęs pianistas Jefim Bronfman skambino virtuoziškai. Na, o apie Mūzą Rubackytę aš pagalvosiu galbūt nuėjusi į kitą Maestro koncertą – skirtą Liszt 200 metų gimimo sukakčiai.

Raimundas: Spalio mėnesį filharmonijos rūmus valdys trys muzikos milžinai – Liszt, Mahler, Haydn. Šiemet minimas Franz Liszt 200 metų gimimo jubiliejus ir štai spalio 1 bei 4 dienomis CSO, diriguojamas R. Muti, atliks Liszt Piano concerto

Nr.1 (kartu su Michelle Campanella) ir Faust simfoniją (dalyvaujant tenorui Eric Cutler bei CSO vyrų chorui), taip pat Wagner „Huldigungs-marsch“. Kitas muzikinis jubiliejus – tai šimtas metų nuo Gustav Mahler mirties. Paskutinis viešas kompozitoriaus pa-sirodymas buvo 1911 metų vasario 21 dieną su New York Philharmonic. Tų pačių metų gegužės 18 dieną Mahler mirė. Spalio 6, 7 ir 8 dienomis CSO kviečia į Mahler atsisveikinimo koncertą – jame, kaip ir prieš šimtą metų, skambės italų kompozitorių Sinigaglia, Martucci, Busoni, Bossi muzika bei Mendelssohn Itališka simfonija. Šmaikšti Mahler Ketvirtoji simfonija, diriguojama buvusio CSO vyr. dirigento Bernard Haitink, skambės spalio 20, 21 ir 22 dienomis. Mėnesio pabaigą vainikuos didinga Haydn oratorija „Pasaulio sukūrimas“ (ją CSO ir B. Haitink atliks spalio 27, 28 bei 29 dienomis).

Ramunė: Šiuose rūmuose skamba ne tik akademinė muzika. Štai spalio 14 dieną čia pirmą kartą koncertuos populiarusis kino muzikos kūrėjas iš balkanų Goran Bregovic su savo 19 muzikantų grupe – Wedding and Funeral Orchestra. Ir džiazo mėgėjai nebus nuskriausti – spalio 21 dieną į filharmonijos salę grįžta legendinis Keith Jarrett su ne mažiau garsiais savo draugais Gary Peacock ir Jack DeJohnette. Anot prestižinio žurnalo „BBC Music Magazine“, tai geriausias šiuolaikinis džiazo pianistų trio. Kam nusišypojo laimė pabūti jubiliejiniame šios trijulės 25-mečio koncerte 2008 metais, patvirtins, jog Jarrett, Peacock ir DeJohnette – ypatingi atlikėjai.

Maestro Tavo namuose

Raimundas: Koks nuostabus dalykas ta virtuali erdvė! Turėdamas internetą gali klausytis pačios geriausios muzikos kada nori. Nuo rugsėjo 26 iki lapkričio 8 dienos yra puiki galimybė išgirsti neeilinį koncertą, kurį diriguoja Riccardo Muti. Valandos ir 48 minučių trukmės įrašė – CSO atliekami Cherubini Uvertiūra G-Major, pasaulinė premjera (CSO užsakymu) Rands „Danza Petrificada“, Hindesmith Simfonija e-mol bei siuitos iš Prokofjev baleto „Romeo ir Džiuljeta“. Tereikia patogiu laiku prieiti prie savo kompiuterio ir apsilankyti orkestro svetainėje www.cso.org. CSO svetainėje rasite ir sezono tvarkaraštį bei daug įdomios informacijos apie šį unikalų orkestrą.

Vieneri metai be ištikimosios parapijos bitelės – Pranciškos Televičienės

Š. m. rugsėjo 27 d., antradienį, suėjo vieneri metai, kai Šv. Antano lietuvių parapijos siela – darbščioji ir ištikimoji bitelė – parapijos šeiminkė Pranciška Televičienė atsisveikino su šiuo pasauliu. A. a. Pranciška Televičienė buvo puiki siuvėja. Pasiuvo daug arnotų dvasiškiams, asmeniškai siūdavo ir taisydavo drabužius.

A. a. Pranciška buvo itin atsidausi savo parapijai. Kas rytą, 30 metų, lyjant lietui, sningant, spiginant kaitrai, ji ateidavo į Šv. Antano bažnyčią išklaudyti šv. Mišių. Daug kartų tose šv. Mišiose dalyvavo tik kunigas ir jinai. Ji juokdavosi ir sakydavo: „Aš – naujas Mišių patarnautojas.“

Pranciška Televičienė.

Pranciška Šv. Antano parapijos vyriausia šeiminkė išbuvo per 30 metų. Ištikimai dirbo ir gamindavo valgius gegužinėms, piknikams, Šv. Antano atlaidams. Kepdavo Užgavėnių blynus, ruošdavo maistą gimtadienių, vestuvių, metinių, susirinkimų, jubiliejų ir kitomis progomis. Nuo ankstyvo ryto ji dirbdavo parapijos labui.

Kas sekmadienį a. a. Pranciška, pirmutinė atvykusi į parapiją, paruošdavo kavutę ir pyragus parapijiečiams ir svečiams.

Pranciška Televičienė buvo draugiška, turėjo puikų, liaudišką humoro jausmą, duodavo gerų patarimų bei laisvai reikšdavo savo nuomonę įvairiomis temomis. Ji buvo nuoširdi, kukli, darbšti ir ištikima savo tikėjimu parapijai. Giliai pamaldai, kasdien kalbėdavo rožinį ir stipriai tikėjo į Dievą.

Sekmadienį, rugsėjo 25 d., Šv. Antano parapijos koplyčioje buvo paminėtos a. a. P. Televičienės mir-

ties pirmosios metinės. Šv. Mišias atnašavo kun. Gintaras Antanas Jonikas. Savo pamoksle kun. Jonikas prisiminė a. a. Televičienę. Sakė, kad jis ją pažinojo vos metus, bet žinojo, kad a. a. Pranciška buvo Šv. Antano parapijos siela. Taip pat pabrėžė, kad a. a. Pranciška buvo kilni, darbšti ir nuoširdi. Per visą savo gyvenimą ji išsiuntė daug siuntų giminėms Lietuvoje. Dosni, nepavydi, viskuo dalindavosi su kitais, kartais net save nuskriausdama. Mišiose dalyvavo apie 50 artimų pažįstamų ir draugų.

Tuoju po šv. Mišių pirmųjų metinių vaisės vyko ten, kur visuomet matėme mūsų darbščiąją P. Televičienę – parapijos kavinėje. Jose dalyvavo LR garbės konsulas Detroit Algis Zaparackas su žmona Yolanda Zaparackiene, Val S. Bauzos laidotuvių koplyčios direktorė, advokatas, a. a. P. Televičienės patikėtinis Jonas Šniokaitis, draugai ir artimieji. Visi atvyko pasimelsti už mielą ir mylimą parapijos šeiminkę Pranutę ir ją prisiminti. Zita Skučienė paskaitė eilėrašį „Užsimerkė tavo akys“. Kun. G. A. Jonikas prieš vaisės sukalbėjo maldą.

Šv. Antano parapijos salėje buvo rodamos įvairios nuotraukos ir koliažai, bylojantys apie a. a. P. Televičienės nueitą gyvenimo kelią. Beveik visose nuotraukose a. a. P. Televičienė buvo įamžinta Šv. Antano parapijoje. Nuotraukose išliko – linksma, draugiška ir šeimyniška.

Buvo įrengtas altorėlis su a. a. P. Televičienės nuotrauka ir mediniu kryžiumi bei degančiomis žvakėmis. Žemiau altorėlio buvo padėta puošni įvairių gėlių puokštė bei pirmųjų mirties metinių proga menininkės Valerijos Ruzgienės iš California padaryti gintariniai medžiai, gintarinis kryžius ir grybukai. Šiam „miške-liui“ sukurti buvo panaudotas a. a. Pranciškos gintarinis vėrinys. Šalia stovėjo a. a. P. Televičienės tautiniais drabužiais aprengta lėlė.

Pasiilgsime Jūsų geros širdies, švelnių ir gražių žodžių, meilės pilnų spindinčių akių. Nuskrido į Dangų mūsų darbščioji ir ištikimoji parapijos bitelė. O dabar, miela ir brangi Pranciška, ruošk skančius ir gardžius patiekalus, ypač gardžiuosius obuolinius blynus, visiems Danguje. Išėkis ramybėje, miela Pranute. Su Dievu!

*Ar liūdnesnio kas būti galėtų
Už likimą žmogaus šioj naktų?
Jo gyvenimas ilgas ir lėtas,
O mirtis – nelaukta ir staigi.*

(V. Mačernis)

**Tavo „anūkėlė“
Regina Juškaitė-Švobienė**

Valerija Lizaitis, gyvenanti **Lauderdale By The Sea, FL**, pratęsdama metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo laikraščiui 50 dol. Tariame nuoširdų ačiū.

Birutė P. Jakštys, gyvenanti **Yorkville, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė 50 dol. Esame Jums labai dėkingi.

Stasys J. Kungys, gyvenantis **Fairfield, CA**, pratęsdamas metinę „Draugo“ prenumeratą paaukojo laikraščiui 50 dol. Labai ačiū, kad mus remiate.

Marija Meškauskas, gyvenanti **Chicago, IL**, kartu su metinės „Draugo“ prenumeratos mokesčiu atsiuntė laikraščio leidybai 50 dol. Esame Jums labai dėkingi.

A † A MARIJA VILUTIENĖ RAŽINSKAITĖ

Mirė 2011 m. rugsėjo 30 d. St. Petersburg, Florida.

Gimė 1921 m. rugsėjo 15 d., Lietuvoje.

Gyveno St. Petersburg, Florida, anksčiau Čikagoje.

Nuliūdę liko: duktė Regina Wilson su vyru Kenneth, League City, Texas, švogeri Antanas Vilutis su žmona Birute ir šeima Schererville, Indiana.

Atsisveikinimas įvyks penktadienį, spalio 7 d. Pal. Jurgio Matulaičio misijos bažnyčioje, kurioje 10 val. ryto bus aukojamos šv. Mišios. Po šv. Mišių a. a. Marija bus palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Kviečiame visus draugus, artimuosius ir pažįstamus dalyvauti šv. Mišiose ir laidotuvėse.

Nuliūdusi šeima

Laidot. direkt. Donald M. Petkus, 800-994-7600 arba
www.petkusfuneralhomes.com

LB Brighton Park apylinkės valdyboje dirbusiam
ilgamečiui nariui

A † A JONUI GRADINSKUI

mirus, nuoširdžiai užjaučiame žmoną ONĄ GRADINSKIENĘ ir gimines.

Valdyba

Lietuvoje pagerbtos žydų genocido aukos

Atkelta iš 5 psl.

Vilkaviškyje jis sutiko savo buvusius klases draugus, keletą mokytojų. To susitikimo metu buvo ir džiaugsmo ašarų – klases draugai nesimatė beveik 50 metų, Vilkaviškyje buvo manoma, kad E. Rutstein yra žuvęs Izraelyje, nors iš Izraelio, atitarnavęs armijoje, jis jau seniai išvyko mokytis į Londoną ir jame pasiliko.

Žydų genocido aukoms buvo nusilenkta ir Marijampolėje, kur 1941 metų rugsėjo 1-ąją buvo sušaudyta apie 6,000 šios tautybės žmonių. Miesto kultūros rūmuose surengtos paskaitos apie žydų gyvenimą, jų tradicijas ir šventes, o kraštotyros muziejuje atidaryta paroda apie Marijampolės žydus fotografus – iki Antrojo pasaulinio karo beveik visi miesto fotografai buvo žydų tautybės, ir daugelio marijampoliečių se-

Atminimo lentelė Vilkaviškyje.

nuosiuose albumuose išlikusios nuotraukos su Vindzbergo, Buhalterio, Fridbergo pavardėmis. Marijampolėje gimė ir vienas garsiausių Europos fotografų Izis Bidermanas.

Iš viso Antrojo pasaulinio karo metais naciai bei jų vietiniai pagalbininkai nužudė apie 90 proc. iš 220,000 Lietuvoje gyvenusių žydų tautybės žmonių.

Holokausto atminimo vieta Vilkaviškyje.

A. Vaškevičiaus nuotr.

ČIKAGOJE IR APYLINKĖSE

■ **LR generalinis konsulatų Čikagoje** buria maratoną bėgsiančius lietuvius į vieną komandą bei kviečia visus tautiečius susirinkti bėgikų palaikymui. Maratonas vyks š. m. spalio 9 d., sekmadienį. 7 val. r. palaikantieji lietuvių komandą palydės bėgikus nuo Lietuvos konsulato pastato (211 E. Ontario St., Chicago, IL 60611) iki bėgimo pradžios linijos Grant Park. Norintys bėgti Čikagos maratoną prašoma registruotis el. paštu agne@konsulatas.org arba tel. 312-397-0382, trump. nr. 204. (Agnė Vertelkaitė). Žinutėje nurodykite savo vardą ir pavardę, telefono numerį bei el. pašto adresą.

■ **Dr. Romualdas Kriaučiūnas, psichologas**, visuomenininkas, žinomas „Draugo“ bendradarbis, skaitys paskaitą tema „Pareigingumas kitam žmogui – psichologinė perspektyva“ filisterių skautų sąjungos Čikagos skyriaus, spalio 14–16 dienomis „Carmelite Spiritual Center“ (8433 Bailey Rd., Darien, IL 60561) ruošiamose „Studijų dienose“. Daugiau informacijos suteiks dr. Vilija Kerelytė tel. 708-567-9611.

■ **Spalio 16 d., sekmadienį, Pasaulio lietuvių centre**, Lemont, Korp!Giedra seselei Ignei Marijošiūtei įteiks korporacijos premiją „Lietuvei moteriai, ypatingai pasižymėjusiai krikščionišką idealų tarnyboje“. Muzikinę programą atliks Dariaus Polikaičio vadovaujamas vaikų choras „Vyturys“.

■ **Organizacija „Vaiko vartai į mokslą“** Pasaulio lietuvių centre, Lemont, rengia susitikimą su Žemaičių Kalvarijos vaikų ir jaunimo centro „Vilties vėrinėliai“ programų vadove psichologe Jolanta Virbickiene. Spalio 23 d. 12:30 val. p. p. PLC didžiojoje salėje viešnia iš Lietuvos skaitys pranešimą tema „Lietuvos kaimo socialinės rizikos šeimų vaikų problemos ir jų įveika“.

■ **Metinis Draugo fondo narių suvažiavimas** vyks lapkričio 12 d. 10 val. r. Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre. DF taryba maloniai kviečia visus Draugo fondo narius dalyvauti suvažiavime.

■ **Marijos Remienės antrosios knygos** „JAV lietuvių kultūros keliuose“ sutiktu-

vės įvyks lapkričio 13 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Lietuvių dailės muziejuje, PLC, Lemont. Programoje dalyvaus rašytoja, buvusi „Draugo“ vyr. redaktorė Danutė Bindokienė ir „Draugo“ bendradarbis dr. Romualdas Kriaučiūnas. Popietę globoja skautininkių ir vyr. skaučių draugovė „Sietuva“. Draugovės draugininkė dr. Vilija Kerelytė.

■ **Eglės Juodvalkės knygos apie Lietuvos partizanus „Sakalai naktį nemiega“** sutiktuvės vyks Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre lapkričio 20 d., sekmadienį, 1 val. p. p. Paskaitininkė – „Draugo“ vyr. redaktorė dr. Dalia Cidzikaitė, programos vedėjas Linas Umbrasas. Rengia Lietuvos rašytojų draugija.

IŠ ARTI IR TOLI...

■ **Šiaulių miesto berniukų choras „Dagilėlis“** spalio 29 d. 7:30 val. v. giedos Šv. Andriejaus bažnyčioje (19-ta ir Wallace St. sankryža, Philadelphia, PA).

■ **Šokių šventės 2012 Boston organizacinis komitetas** praneša, kad „Sheraton“ viešbutyje nebėra laisvų kambarių. Papildomai užsakytos vietos Boston centre esančiame viešbutyje „Marriott Copley Plaza“ (110 Huntington Ave., Boston). Kambario, kuriame yra dvi dvigulės lovos kaina 139 dol. už naktį (+ mokesčiai). Vietas užsisakyti galima internetu www.marriott.com, tel. 800-228-9290 ir 617-236-5800. Užsakant reikia pasakyti, kad dalyvausite Lietuvių tautinių šokių šventėje. Daugiau informacijos tel. 617-572-1682 (dieną) arba 617-265-5395 (vakare).

■ **Ieškome redaktoriaus internetiniam vaikų žurnalui** www.eglute.org. Leidinys skirtas užsienyje gyvenantiems jauniems lietuviams, ypatingai tiems, kurie lanko liuanistines mokyklas JAV ir Kanadoje. Leidžiami rudens ir pavasario numeriai. Redaktorius turi surinkti medžiagą, suredaguotą medžiagą patalpinti internetinėje svetainėje, mokėti naudotis WORD, „Adobe Acrobat“ ir „Adobe Photoshop“, „Elements“ programomis. Besidominčius šiuo darbu prašoma susisiekti su JAV LB Švietimo tarybos pirmininke Daiva Navickiene el. paštu donavickas95@hotmail.com

Tėvėlių dėmesiui! Pasiruošimas sakramentams

Vaikai nuo 3 klasės ir vyresni dar gali prisijungti prie pasiruošimo Pirmajai komunijai grupių:

Palaimintojo J. Matulaičio misijoje, Lemont. Pamoka spalio 16 d., sekmadienį, po 9 val. r. ir po 11 val. r. šv. Mišių. Renkamės PLC klasėje nr. 103. Kreiptis į ses. Laimutę tel. 630-243-1070 arba el. paštu ses.laimute@yahoo.com

Po **Maironio liuanistinės mokyklos** pamokų – pirma pamoka bus spalio 8 d., šeštadienį, 1 val. p. p. Renkamės 5 A klasėje PLC. Kreiptis į Aidą Kulikauskienę tel. 630-923-0127.

Po **Čikagos liuanistinės mokyklos** pamokų – pamoka vyks spalio 8 d., šeštadienį, 1 val. p. p. Renkamės Tėvų jėzuitų vienuolyne, 3 A kl. Kreiptis į Janiną Prialgauskienę tel. 773-322-9864.

Pasiruošti sakramentams bus galima ir **Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijoje**. Dėl pamokų kreiptis į Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijos raštinę Marquette Park tel. 773-776-4600 arba į Birutę Lukminaitę el. paštu: biruciukas2000@gmail.com

Paskutinė registracijos diena – spalio 8 d. Vėliau registracija vyks tik kitų metų rudenį.

Labdaringi pietūs „Draugo“ veiklai paremti vyks spalio 30 d.

„Royalty West Banquet“

(8675 S. Archer Ave., Willow Springs, IL 60480)

Pradžią 1 val. p. p.

Meninę programą atliks

Kauno valstybinio dramos teatro vadovas,

aktorius **Egidijus Stancikas**

Daugiau informacijos suteiks „Draugo“ administracija tel. 773-585-9500.

Primername skaitytojams, kad gražintų loterijos bilietų šakneles.

Čikagos liuanistinėje mokykloje vaikai mokosi ne tik lietuvių kalbos, bet ir dainuoti lietuviškas daineles, šokti tautinius šokius. Dainavimo pamokėlės ypač patinka mažiesiems mokyklos lankytojams.

Mokytoja Violeta Jokubavičienė veda dainavimo pamoką.

Laimos Apanavičienės nuotr.

Spaudos apžvalga

„Ateitis“

Skaitytojams pristatome ir kviečiame išsityti naujausią žurnalo „Ateitis“ numerį. Nors ir pasitikdama savo šimtmetį, „Ateitis“ išlieka jauna. Jauni veidai žvelgia į mus nuo žurnalo viršelio, jauni žmonės rašo „Ateičiai“. „Ateitį“ galite prenumeruoti.

Šiuo numeriu „Ateitis“ vėl grįžta į savo vėžes po kitokio, bet malonaus ekskurso į šalį praeitame numeryje, kai vietoj tradicinių temų daug dėmesio skyrėme ateitininkiškai šimtmečio vasarai.

Žurnalą tradiciškai pradeda Andriaus Navicko laiškas, primenantis, jog krikščionybė mus kviečia elgtis kaip sodininkus – ne išrauti vieną, o pasodinti kitą, bet iškiepyti sodinuką nauju skiepu ir taip perkeisti jį iš vidaus. Apie krikščionybę, sakralumą ir liturgiją pokalbį žurnalo puslapiuose tęsia ir Audrius Mankauskas su Benu Ulevičiumi.

Turėtų būti be galo įdomu ir nauja skaityti apie ateitininkus filatelijoje Ričardo Vainoros straipsnyje. O jei dar neapsilankėte Maironio muziejuje Kaune, kuriame tebeveikia paroda „Rašytojai ateitininkai“, perskaityt muziejininkės Ramintos Antanaitienės straipsnį – užsimanykite parodą apžiūrėti.

Vis dėlto vasaros atspindžių rasiame ir šio numerio puslapiuose. Toliau tęsiame susipažinimą su naujai išrinkta ateitininkų organizacijos vadovybe ir apie savo siekius Ateitininkų federacijos taryboje Jums pasakoja naujai išrinkti jos nariai. Skyrelyje „prisiMinkime“ – a. a. Birutė Bublienė pažinojusių žmonių mintys ir atsiminimai apie vasarą amžinybėn iškeliavusią vieną orga-

nizacijai labiausiai pasiaukojusių moterų.

Šiame numeryje pradėdame spausdinti rašinius tomis temomis, kurios buvo gvildenamos Kongrese ir Prieškongresinėje stovykloje. Šįkart siūlome prof. Kęstučio Skrupskelio knygos „Ateities draugai“ pristatymą bei mūsų moksleivių, studentų ir sendraugių diskusijų apie veiklą, rūpesčius, planus ir ateitį apibendrinimus.

Naujai iškeptiems studentams (ir jų tėveliams) būtina siūlome perskaityti kunigaikščio Mykolo Kleopo Oginskio priesakus studijuoti išvykstančiam sūnui... Padės ieškant tikrojo kelio studentiško gyvenimo labirintuose...

O dabar, kaip perspėja moksleiviai ateitininkai, saugokitės krintančių lapų!

Agnė Markauskaitė
„Ateitis“, 2010, Nr.8